

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos poltí sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József tőherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, december 8.

Tiszta a kárpáti szorosok • megfisztításáról.

Urbán Iván báró főispán ma a következő táviratot kapta:

Lodzot a németek elfoglalták. Egyesült seregeink egész Orosz-Lengyelországban diadalmasan nyomulnak előre. Egyik seregünk Nyugat-galiciában támadta meg az oroszokat, akik 2000 fogoly és néhány trénooszlop elvesztése után vonulnak vissza.

Ezen sikeres támadás hatása alatt a kárpáti szorosokban levő orosz csapatok is visszavonulnak csapataink által követve, úgy, hogy hazánk területe a legrövidebb idő alatt teljesen tiszta lesz az ellenségtől. **TISZA.**

Oroszok súlyos veresége Lodznál.

Berlin, december 7. Nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati hadszíntérről és Mazuri tavaktól keletre fekvő területen nincs különös hír.

Észak-Lengyelországban Lodz örüllő hosszúságú küzdelemben a városostól északra, nyugatra és délnyugatra álló orosz haderő visszaverésével nagy hatású eredményt értünk el. Lodz birtokunkban van. Csatá eredményei a harctér terjedelme miatt még nem tekinthetők át. Orosz veszteségek kétségen kívül igen nagyok.

Oroszoknak arra irányuló kísérleteit, hogy Dél-Lengyelországból északon szorongatott hadseregeiknek segítségére siessenek, osztrák-magyar és német csapatoknak Piotrkóvtól délnyugatra ellenség ellen intézett támadásaik megghusultak. Legfőbb hadvezetőség.

Balkán haderőnk új csoportosítása.

Budapest, december 7. Déli hadszíntérről hivatalosan jelentik: Belgrád bevételéből következő hadműveletek immár haderőnk új csoportosítását teszik szükségessé, melynek részletei természetesen a nyilvánosság elé nem való. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Frank Liboriusnál.

(Audiencián az ötödik hadsereg parancsnokánál. — Nándorfehérvár új életre ébred.)

— Belgrádba küldött munkatársunk jelentése. —

Az Aradi Közlöny vasárnap számában Belgrádba küldött munkatársunk távirattal jelentette azokat a nagyérdekes-ségű nyilatkozatokat, amelyeket Frank hadseregparancsnok tett. A távirati tudósítást, amellyel az Aradi Közlöny megelőzte az egész magyar sajtót abban, hogy igazán hiteles leírást adjon Belgrád meghódításáról, és a hóditó tábornok szavaival. Kiegészíti munkatársunk itt következő híradása:

Pár pernyi türelmetlen várakozás után Mitosević Dani tüzérkapitány, Frank Liboriusz hadsegéde jelenti:

— O excellenciája fogadja az urakat! A belgrádi Grand Hotel tipikus szállószobája. Két íróasztal, rajta halomban irások, táviratok, rózsaszínű állami blanketták. Magas, őszes ur hajol az íróasztal fölé s látható figyelemmel olvas valami aktát, jelentést. Az adjutáns jelenti:

— Exzellenz, die Herren sind da!

Hárman vagyunk a hadvezér előtt, három magyar újságíró fogadott Frank tábornok, Vécsey Miklóst, „A Nap”, Sas Lászlót, a „Világ” és engem, az „Aradi Közlöny” munkatársát.

Magas, feszés tartású ember, szakállja tiszta fehér. Nagy kék szemei szinte gyermekesen naivak, jószágot sugároznak. Mosolyogva meretegetőzik:

— Bocsánatot kérek uraim, de sajnos, nem tudok jól magyarul s így németül kell a diskurzust folytatnunk.

— Belgrád bevételének nagy politikai, morális és operatív jelentősége van. A morális és politikai jelentőségét ismerik, a stratégiai jelentőségről még most nem nyilatkozhatom. Az a kár, hogy nem volt itt az urak közül senki a bevonulásnál. A bevonulás csütörtök délelőtt volt. Tizenegy órakor a város nyugati bejáratánál, nagyobb csapat állt fel, amelyben a fegyveres erő minden faja képviselve volt, osztrákok, magyarok, horvátok, bovégdek, népfelkelők, tengerészek, pionérok, tüzérek, valamennyien zászlókkal, zenével.

Csillogó szemmel mondja el, büszkeséggel, a hódító ember szavaival, akiknek megadatott a nagy célt elérni, egy

hadvezér, aki elfoglalhatta az ellenséges állam fővárosát.

— Tizenkét órakor vonultunk be a városba a főutcán, a konak előtt fel a várba. Ott felálltak a csapatok, s én beszédet intéztem a katonákhoz. Amikor az uralkodó zászlója a vár árbócán felszaladt, háromszoros „Hochot” mondtunk őfelségére. A beszédem egyébként a következő volt:

— Soldaten! Die heiss ersehnte Stunde ist gekommen. Die serbische Armee mehrmals geschlagen, Belgrad, Serbiens Haupt- und Residenzstadt in unserem Besitze. Mit des Allmächtigen Hilfe haben wir gesiegt und sind wir hier eingezogen. Begeistert pflanzen wir hier auf Belgrads Festung die glorreiche Standarde unseres vergötterten Kaisers und Königs auf. In diesem feierlichen Augenblick wenden wir alle unsere Gedanken und Gefühle der erhabenen Person unseres allerhöchsten Kriegsherren zu und erneuern jubelnd an diese Stelle das Gelöbniss unverbrüchlicher Treue und Hingebung bis in den Tod. Unter weihvollen Klängen der Volkshymne angesichts der Heimat und des neueroberten Gebietes rufen wir hier weithin in die Lande: unser erfurchtsvoll geliebter Monarch, seine Kaiserliche und apostolische Königliche Majestät Kaiser und König Franz Josef der Erste er lebe hoch!

— Azt a pillanatot, amely most következett, nem lehet leírni... Az a perc életem betetőzése volt...

— Betejezése lesz-e — kérdeztük — Belgrád bevételére Szerbia elleni operációknak?

— Azt nem lehet mondani. Még kemény harcok folynak, de a beérkezett jelentések, melyeknek részletezésére még nem térhetek ki, mind igen kedvezők.

— Excellenciád véleménye szerint körülbelül mikor érhet véget a szerb háború?

— Hja, dass kann kein Gott sagen. Überhaupt, von einem Krieg mit Serbien kann man nicht sprechen! Völgháború van s a szerb háború része ennek. A rész összefügg az egészszel!

— A belgrádi polgárság, hogy viselkedik?

— Nincs semmi panasz. A régi tanács elmenekült, de időközben új tanács alakult a tekintélyesebb polgárokból. Én a magisztrátust megerősítettem állásában, feleskettem, felszólítottam őket, nyugtassák meg a népet, senkinek semmi bántódása nem lesz s egyuttal megállapítottam a pénz értékét. Meghagytam, hogy az élelmiszereket hozzák piacra s az üzleteket nyissák ki. A mint különben az urak is látják, lassanként visszatér az élet.

— Milyen a csapatok hangulata?

— Begeistert, sőt begeistert! Arról nem is lehet beszélni. Különbén egész hegynyi táviratot kaptam én is az országból és a külföldről, úgy, hogy nem is tudok azokra egyenként válaszolni. Irják meg kérem, hogy köszönöm, mindenkinek nagyon köszönöm.

A parancsnokságnál beszélünk Letz alezreddel, a városparancsnokkal.

— Most, minden erővel dolgozunk, hogy a városban helyreálljon a rendes forgalom. Ma már, amint látják, megindult a villamos, estére már lesz villanyvilágítás, holnapra működik a vízvezeték. A rend a legnagyobb, mindenütt őrségek járnak. Egyetlen betörés történt, azt is komitácisk követték el egy ékszerész raktárába. A raktár tulajdonképpen lakás, a tettet tehát csak ismerős emberek követhették el. Különbén ezektől félnek a legjobban az itteniek, úgy, hogy amikor a szerbek a városból kivonultak, már bizottság volt alakulóban, amely minket behívjon, mert már kezdtek garázdálkodni ezek a fegyveres alakok. Na de mi kurtán bánunk el velük. Ma is togtak el egyet a Grand Hotel mellett egy pincében, azt holnap már lógni láthatják.

Megnézzük a kifosztott raktárt, Popovics Nikola ékszerészét. Szakértő kezek működtek itt a dirib-darabok szanaszét hevernek, az értékes tárgyak azonban eltűntek, a tokok üresek.

Engedélyt kaptunk kivételesen Frank Liborustól, hogy a konakot, ahová még a tiszteteket sem engedik be, megtekinthessük. Schwarz csendőralvezredes kalauzol. Az új konak még lakatlan, befejezetlen, a réginek szobái csupaszon, a butort lehordták a pincébe. A termék aránylag elég diszesek, nagyok, hatalmas villanycsillárok. A trónteremben csak az emelvény és a baldachin. Ide két gránát csapott be, az egyik falat, az utcait teljesen szétrombolta s cserepekben a hatalmas velencei üvegcsillár is. A szép vestibülben Petár király mellszobra, egy asztalon néhány könyv s egy album: herkulesfürdői képek. A fogadóterem szintén csupasz. Az emeleten is végig megyünk egy csomó üres szobán, minden másodikban kárt tett bombázásunk. Egy helyen megszenesedett a parketta: égni kezdett már a szoba. Petár király könyvtárszobája. Erintetlenek a szekrények, de néhány koronás exlibriusszal ellátott könyv ott heverszanaszét a földön. Francia művek, Darwin, néhány szerb könyv. Egy budoár. Össze-visszahányva, parfümös üveg, tüskör, piperezerek a földön. Kamara. Szép sorjában címűes edények, poharak érintetlenül. Egy szobában fény-

képek, egy szép nő: „Margueritte, 1909.”

A Balkánban ismét aradi társaságot üdvözölhetek: Lengyel G. ula dr.-t, akit hatalmas szakálával alig lehet felismerni Szegő Hugót, Szegfü Károlyt. Megtudom tőlük, hogy kisjolsvai Szabó Zoltán alezredes is itt van, de a városon kívül, a sáncoknál. A Szávában — halom — három aknát tettek ma ártalmatlanná. Egy szerb jelentkezett, aki elmondta, hogy az orosz tüzerek aknákat helyeztek el s meg is mutatta a helyet, ahol lesüllyesztették azokat. A négy akna közül egyet kihalásztak, kettőt felrobbantottak, egy azonban még mindig a vízben van.

Ma már Pancsováról tjtött a határrendőrség is s a városban Fömel határrendőrségi fogalmazó tartja tenn a rendet. A snejdig határrendőr kellemes meglepetésben reszesítette a tiszteteket: Pancsováról százöt darab ujságot is hozott magával s így Beograd elfoglalói ma már az új háborus híreket olvashatták.

Ládor Jenő.

Hodseregünk legfiatalabb hős tisztjei.

(Kitüntetett kadétok és zászlósok. —

Megmentett ágyu. — Az utolsó tüzer.

— Kétszáz embert fogott el két tiszt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 7.

Ha telőpontján áll az ütközet vihara, a küzdő harcoknak süksége van egész lelki erejére, hogy szembe tudjon szállni a veszéllyel. Akár arról van szó, hogy a fűtülő, süvítő golyózáporban tulnyomó ellenséggel szemben helyt kell állani, akár szuronyrohamra menni egynek három ellen, akár ha a haragvó halálnak nyílt, fegyverekkel bevetett aratóföldjén kell előre haladni, akár egy éjzakai erdei harc rejtelmei között, akár egy égő helység gyilkos füstjében, még a legvitézebb katonát is ellenállhatatlanul szállhatja meg róha a csüggedés. Ilyenkor a jó példának, amely a küzdő sorokba a veszélyes percben életet önt és rohanó előnyomulással változtatja az inogást. Minden tisztünk ilyen példát mutat, ezt bizonyítják a becsületnek azok a táblái, amelyeket mi vesztéségi kiemelésnek nevezünk.

— A tisztjeitek mindig elől voltak! — még az orosz foglyok is ezt mondták. De nemcsak a magasabbrangu, a csapatok vezetésével megbízott, a háboru gondolatához hozzászokott tisztetek többet, mint amennyi a kötelességük. Az ifjuság versenyezett velük. A zászlósok és kadétok, akiknek magatartása olyan fontos a szakaszokra nézve, fiatal éveik viruló erejét és zavartalan reméni tudását férfias érettséggel és intelligenciával pirostották, a tisztikarnak e leltialabbjai minden ütközetben nyugodt bátorságot tanusítottak és dus babérokat arattak.

Petravics Jenő a 10. lovastüzér hadosztály tartalékos kadéttja sőt nem bémuló bátorokat és tetteit mutatja. Az ellenséggel való közeli ütközetben opusultak ágyujának lovai és az ágyut egy átváltótatásnál egyszerűen ott kellett hagyni. De mielőtt még az oroszok kezére jutott volna az ágyu, fedezékében más lovakat talált a kadét és, az ellenség heves tüzése közben bátran visszavonult s hozta az ágyut. Mikor ezt befertte, gyorsan a felé vágatott, hogy

felderítés állását és a heves golyózáporban olyan fontos jelentéseket hozott átötegenek, amelyek megsemmisítő hatásává tették tüzeink tüzelését. A kadét elsőosztályu ezüst vitézségi érmet kapott.

Hinkelmann Emil, a 42. tábori ágyúezred kadéttja az a rettenthetetlen „utolsó tüzer”, akitől dicsőítve emlékezett meg annyi harcra tudósítás. Mikor ágyuja körül elhullott vagy megsebesült egész legénysége, személyesen dolgozott tovább az ágyúval és órák hosszat egymaga választott félelmetesen az ellenség heves tüzeinek. Ő is elsőosztályu ezüst vitézségi érmet kapott.

Mayer Oszkár, a 13. magyar népfelkelő gyalogezeredhez beosztott kadett-tüzemester heves tüzben gépfegyverével megsemmisítő csapat mért a tulerőben lévő oroszok sorait. Csak mikor közvetlen közelbe került már az ellenség, akkor szedte fel gépfegyverét a golyózáporban, de röviden azután megint előbbrehozta, hogy kísérje az előnyomuló rajvonalat és később szakaszával visszavert egy orosz támadást. Bátorságaért elsőosztályu vitézségi érmmel tüntették ki.

Willwort Ferenc zászlós, mint százados parancsnok egy bátorságot pirostott intelligenciával. Emberei vakon bíztak benne, mert semmi sebzés nem hozta ki a sodrából, mert minden felesleges áldozatot ügyesen elkerült, de a döntő pillanatokban mindnkít felülmúlt. Elsőosztályu vitézségi érmet kapott.

Willender Károly a 36. gyalogezered tartalékos zászlósa egyike azon szakaszparancsnokoknak, akiket különös feladatokra kitűnő sikerrel lehet felhasználni. Nagy szolgálattal tett a rudzoczynai erdő felderítésénél és megvédésénél, ahol ellenséges gyalogság és gépfegyverek állottak szemben patrouilleával. Akkor rohamra vezette szakaszát az orosz hátrvéd állása ellen és vitézül küzdött mindaddig, míg súlyos sebet kapott. Elsőosztályu vitézségi érdem jutalmazta hősiességét.

Kantfersch Henrik, a 74. menetzászlóalj tartalékos zászlósa embereivel bátran harcolt egy félelmetes erdei ütközetben, ahol a fák koronáiról gépfegyverekkel lőttek rájuk és minden bokor mögöl ott leskelődött az ellenség puskaesőve. Mindig szakasza élén maradt, arig csak az erdőt rohammal meg nem tisztította az ellenségtől. Másodosztályu vitézségi érmet kapott.

Hocke Walter a 26. tábori ágyúezred tartalékos kadéttja szakaszával egy erdei ütközetben vett részt és teljes rendben, mint lagutolsó vonult vissza, amikor egyre nagyobb és nagyobb ellenséges gyalogság bukkant fel a közelben. Másodosztályu vitézségi érmet kapott.

Fessel Rudolf dr. a 9. tábori tarackezred kadéttja feljebbvalói eleste után első tisztje lett az osztagnak és kitűnően bevált nyugodt vitézségével, amely a legjobb eredményekhez vezetett. Másodosztályu ezüst vitézségi érmet kapott.

Rekek Alfréd, a 9. tábori tarackezred zászlósa nyugodt maradt a legnagyobb veszélyben is. Mikor észrevették az ellenség fedezett visszavonulását, ő utána lovagolt a tüzelő hátrvédnek és helyes és fontos jelentéseket hozott. Másodosztályu vitézségi érmet kapott.

Walterhalski Walter, a 70. gyalogezered tartalékos zászlósa nagyon nehéz feladatot vállalt. Mikor ezrede az ellenség frontja előtt javította meg sztratégiai állását, mint nyugodt és bátor szakaszparancsnok önként vállalkozott rá, hogy az ellenséget huszonnégy órán keresztül tévedésben tartja az ezred mozdulata felől. Egy kis osztaggal visszamaradt és valóban a következő napig magára tudta vonni az ellenség figyelmét, miáltal ezredéről eltérőldött a figyelem. Mikor az ellenség végre észrevette, hogy milyen kevés emberből áll a detachementja és minden oldalról körülvezték, ő rendben visszavonult és pontos adatokkal tudott szolgálni az ellenség állásáról és erejéről. Elsőosztályu vitézségi érmmel tüntették ki.

Pregartbauer Józsefet a 8. dragonyoszered tartalékos kadéttját azzal a megbízatással küldték ki, hogy kémlelje ki az ellenséges gyalogság erjét és lehetőleg nyugtalanítsa az ellenséget. Egész napon át vitézül teljesítette

feladatát lovassal, anélkül, hogy meghátrált volna a golyózápor és a kozákok erős támadása elől. Elsősztályú vitézségi érmet kapott. Paar Ferenc 77. gyalogezredbeli zászlós egy hadnaggal legénység nélkül előrement és egy pályaudvar környékét kutatta át. Egy fő-

hadnagy parancsnoksága alatt álló kétszáz főnyi ellenséges csapatra bukkantak, amelyet revolver lövésekkel annyira megsebztek, hogy a főhadnagy és kétszáz embere megadták magukat a két tisztnak. A kadét az arany vitézségi érmet kapta meg.

Céltalan a francia offenzíva.

(Joffre tábornok tisztán látja seregei elerőtlenedését. — A szövetségesek retentő veszteségei. — Az érintetlen német tartalékok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 7.

Moraht őrnagy, a B. T. katonai szakértője a következőket írja a nyugati harctérről: — Belgiumban és Franciaországban farkasszemmet néznek egymással az ellenségek várszerűen megerősített sáncaikból. A döntést mindkét részen elhalasztották. A szövetséges sajtó egy kalap alatt beszél a németek kimerüléséről és új német csapatok egybegyűjtéséről. Remény és kétségbeesés beszél minden harctéridősitásukból. A döntés elhalasztása angol érdek első sorban. Tudjuk, hogy az angol hadkiegészítő szervezet milyen nehézkesen dolgozik és miként játszassa ki Anglia a nagy ütő kártyát, a hosszantartó háborút, hogy egy nagy német győzelem az északi védekezési frontot időközben megsemmisítene. Francia sajtóorgánumok azonban azt mondják, hogy ezt majd ők végzik el és a franciák támadását harangozzák be. Vajjon csakugyan ezek Joffre tábornok tervai. Sokkal zseniálisabb fejnek tartom ezt a tábornokot, semhogy elhinném, hogy egy nagyszabású stratégiai offenzívára gondol. Joffre egykor oly gyorsan és biztosan látta át a má harctéri helyzetünket, hogy sem azzal lehetne őt vádolni, hogy a hónapokig tartó szünet alatt kevésbé világosan lát és ítél. Ő keletre néz. Bizonyára önámítás nélkül és inkább resignáltan és fájdalmasan, mint reményteljesen.

Mindkét részen olyanok most a hadállások, hogy az offenzív operáció csak erőpróba lenne, amelyben a nyers erő lépne előtérbe, még a szervezés és vezetés másodrendű feladatá süllyedne le. A támadónak, tekintettel a már természettel és a mesterséges megerősítés által nehéz terepen, sokszoros túlerőben kell lennie ellensége felett. Feltételezhető ilyen erő ellenségeinknél? A kancellár december 2-án ellenségeink retentő tulajdajáról beszélt. Keleten és nyugaton együttesen még meg van, de naponta csökkenik. Mióta az izlami mellék áll, Angliának el kell forgácsolnia erejét, míg ellenségeinek ereje gyarapszik. Hasonlóképpen jár Franciaország is. Marokkó, Tunis és Algir ismét magukhoz vonzzák az onnan könnyelműen elvitt erőket. Nem jelentőség nélkül való, hogy a Times épen most kesereg olyan érzelmesen az angol veszteségek miatt. Az Isermenti csatákban 54000 angol és indus, az eddigi összes harcokban 84000 a halott, a sebesült és a fogoly. Tehát október 31. óta, amikor Asquith miniszterelnök 57 ezerre becsülte a veszteségeket, ez a szám 27 ezerrel szaporodott, de ennek a jelentőségét csak akkor tudjuk igazán értékelni, ha össze tudjuk hasonlítani az angol haderőhöz való arányát. Az expedíciós hadsereg kezdetben 100.000 ember, három hadtest volt és indusokkal, kanadaiakkal és más csapatokkal 6-7 hadtestre szaporodott. Összesen talán egy fél millió embert küldtek az angolok Flandriába. A Times nem beszél a betegség által harc képtelenné váltaokról, pedig tudjuk, hogy minden fajta háborús betegség, sőt tifusz is pusztította a kintakhoz nem szokott fiatal, ekzotikus katonákat. Ezek száma 40.000-re tehető, úgy, hogy a

összes veszteség 124.000 ember, tehát 100-ból 24. Anglia kedvét egy flandriai vállalkozásra ez alaposan megcsappanthatja.

Nem sokkal jobb a francia hadsereg helyzete. Egy berni forrás szerint a francia sereg vesztesége 667000 ember, azonban téves ez a számítás, mert a hadifoglyok száma nem 167000, hanem mint már november 1-én hivatalosan megállapították 191756. Ehhez számítandók még azok, akiket akkor szállítottak el a harctérről és azok, akiket az utolsó öt héten belül ejtettünk foglyul. De ezenkívül még a betegek sincsenek beszámítva, úgy, hogy félmillió kombattanst, igen jól, francia rendszer szerint kiképzett harcost biztosan veszített a francia sereg, amelyet október közepe táján 2½ millióra tettek. A veszteség tehát 20 a százból.

Németország szemben Franciaország utolsó erőkódásával és a problematikus angol ujjoncozással szemben még mindig nem tart erejének a végén. Franciaországban behívták már a 19 éveseket és legközelebb már a 18 évesekre kerül a sor, sőt a segédszolgálatra kiképzett kevésbé alkalmasok is hadba vannak. Népfelkelésünk nagy része várja még a behívást. A nyáron sorozott és őszkor bevonult ujjoncaink még nincsenek a csatatereken és az 1915-iki évre kivetett ujjonc kontingens sorozása még csak ezután történik meg. Az önkéntes pedig annyi, hogy vissza kell utasítani őket. Szóval még egy milliós tartalék seregünk van, amelyet vagy még a háború alatt, vagy pedig a béketárgyalások alkalmával teszünk a mérlegre.

Az ellenség offenzívára szomorú kilátások mellett még értékes német értékek is számba veendőek: egységes és erős diszciplína, az erkölcsi igazságban vetett megrendíthetetlen hit és Belgiumban, valamint Franciaországban elfoglalt hadállásaink taktikai ereje. Az első vonalak mögött fekszenek az elfoglalt és újra felszerelt erődítményeink, amelyeket csak úgy rohammal bevenni nem lehet és végül nyugati határunkon a német várak még teljesen érintetlenek. A hátsó összeköttetések tökéletesek, úgy, hogy az élelmezés és munició szállítás gyors és megbízható és az ellátás forrásai szaporodtak az ellenségtől elhódított területek felhasználása által.

Mi lenne a vége ellenségeink erőpróbájának? Nem becsüljük le energiájukat és áldozatkészségüket. De eddig csak a defenzívába nyilvánult meg az erejük. Erre elég volt és talán még egy időre elég erős lesz. Milyen lenne azonban egy olyan operatív áttörése annak a hadseregnek, amelynek bebizonyosított nincsen semmiféle egységes harci értéke. Biztos, hogy Joffre látja, hogy szövetségesei csak problematikus értéket képviselnek az offenzívában. Ha mégis megkíséreljük a támadást, akkor a német hadvezetőség csak elégtételt érezhet afelől, hogy az angol-francia front a saját kárán támadta meg, mit jelent az Yser-ellen és az angol-francia vonalon a támadást végrehajtani.

Boros Vida halála.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 7.

Szerényen, szinte kilesve az időt, amikor legkevésbé törődhetek az emberek velem, költözött el az élők közül Boros Vida, a kiváló író és pedagógus, az Aradi Közlönynek hosszú éveken át nagytehetségű szerkesztője, munkatársa s nekünk, a szerkesztőségbelieknek felejtethetetlen, kedves öreg barátja. Tökéletesebben, finomabban a szerénység kevés halandóban nyilatkozott meg. Mint publicista esztendőök hosszú során át írta vezércikkeit, mindig névtelenül, de mindig azzal a gonddal és szűrtelenséggel, mintha minden szaváért felelnie kellene a közvéleménynek. Az lehetne mondani róla, ha nem ellenkeznék ez az állítás, az újságírói hivatás természetével, hogy önmagának ír; a maga lelkét, szintiszta meggyőződését vetette cikkeibe és ezt a meggyőződést a magyar újságstílus legtisztább, legtömörebb és legszinesebb formái között tudta az olvasó elé önteni. Ha valaminő szempont olyasminnek megírását kívánta, amelylyel nem tudott egy nézetet vallani, szinte alázattal kért meg valamelyikünket: „ezt a témát az urak közül bizonyára más valaki jobban föl tudja dolgozni, én nem tudok egészen fölmelegedni érte...”

Az emberek közül, amelyek az ő halottaságya mellett élénk rajzanak, azok elé, akik vele dolgozhattak, egyet örököltünk meg, mielőtt a haláláról szóló tudósítást kötelességszerűen leadjuk.

Háborús világ volt akkor is, mint most. Az oroszok ekkor azonban nem ellenünk, hanem Japán ellen harcoltak. És nem Przemysl volt az ostromlott vár, hanem Port-Artur. A japánokkal szimpatizáló (mennyire érdemtelenség volt erre a szimpátiára!) magyar közönség szívszorogva várta Port-Artur elesét. Nyár volt és Boros Vida Vizaknán üdült. Onnét küldött be egy cikket ezzel a kommentárral:

„Olvasom, hogy Port-Artur eléste a küszöbön van. Erről irtam egy cicerót. Csak a dátumot kell beletenni, ha megtörténik és leadhatják.”

Port-Artur azonban nem esett el, se néhány nap, se néhány hét, csak egy fél év múlva. Mikor tél közepén ez megtörtént, a felelős szerkesztő elővette a régi cikket. Csakugyan: csak a dátumot kellett beletenni, egyébként ép oly frissek, magvasak és találók voltak az igazságai, mintha aznap, a Port-Artur elesét hirdető távirat hatása alatt íródtak volna meg.

Aradnak nemesak mint sok üdvös eszmét megpendítő és sok igazságos ügyet segítő publicista és nemcsak mint az aradi főreáliskola fejlesztője tett szolgálatokat, hanem mint a törvényhatósági bizottságnak több cikluson át volt tagja. A törvényhatóságban a munkálkodása ép olyan szerény és értékes volt, mint egyébként. Nem a szapora közgyűlési felszólalásokban kereste az érdemet, hanem a bizottsági munkában, és azokban a szolgálatokban, amelyekkel a város közigazgatási szerveinek tett szolgálatot, anélkül, hogy erről a nyilvánosság tudott volna. Abban az időben például egyetlen amortizációs kölcsönt, egyetlen konverziót se csinált a város, mielőtt azt Boros Vida át nem kalkulálta volna.

Minden Aradért; — ebben a tradícióban hűséges társa, követője volt nagy emlékü bátyjának, Boros Bénének. Most a halálban is együtt vannak.

Boros Vida halálhíre mindenfitt mélységes, igaz részvétet keltett. A köztisztelőben álló

örög urat mindenki szerette, becsülte és ravatala körül meghatározott módon nyilatkozik meg egykori tanítványainak, barátainak, ismerőseinek részvéte. A gyászoló családot nemcsak Aradról, de az ország más részéből is elárasztották a részvétlélvirokkal és levelekkel, és igen sokan fejezték ki személyesen az elhunyt hozzátartozóinál gyászukban való őszinte együttérzésüket. Az Erzsébet-körút 11. számú házból holnap délután két órakor temetik el a felejt-hetetlen halottat, akinek egész életén át szakadatlanul kifejtett önfeláldozó, áldásos tevékenysége egész generációkat nevelt jóra és nemésre.

Az elhunyt ravatalára idáig ilyen felirású koszorukat helyeztek: A drága jó apának — Dufi, Janka és az unokák. Drága jó apának — Endre, Dóra és az unokák. A kedves sógor-nak és jóbarátnak — Hermína. Szeretett Vida bácsinknak — Anna, Margit és Emma. Szeretett Vida bácsinak — Boros Béni. Mélyégses fájdalommal — Stauber József. Kidölt oszlopának — az Aradi Közlöny.

A halálesetéről a következő gyászjelentéseket adták ki:

Özvegy zelenei Boros Vidáné szül. Roediger Malvin ugy a saját, mint gyermekei Janka férjezett Haty Adolfné, Dóra férjezett dr. Zimányi Endréné, Malvin férjezett Dorogi Lajosné, Vida és Zelma és az összes családtagok nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy a szeretett és felejt-hetetlen jó férj, apa, após, nagypapa és rokon zelenei Boros Vida nyugalmazott állami főreáliskolai igazgató, az arad-csanádi egyesült vasutak tb. főmérnöke 1914. évi december hó 6-án este 8¹/₂ órakor életének 73 ik és boldog házasságának 39-ik évében a mindenható akaratából csendesen elhunyt. A megboldogult drága teteme folyó évi december hó 8-án délután 2 órakor az Erzsébet-körút 11. számú gyászházból a róm. kath. egyház szertartásai szerint a felső-temetőben fog örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szent-miséáldozat a boldogult lelki üdvéért a hó 9-én délelőtt 10 órakor Aradon fog a fő-tiszteletendő Minorita-atyák szentegyházában az egés. Urának bemutatni. Aldott legyen emlékezete! Arad, 1914. december hó 7-én. chéffi Haty Adolf, németlipósei és rózsahegyi Zimányi Endre dr., Dorogi Lajos, vejei. zelenei Boros Vidáné, rádczei Boda Blanka, menyé. Haty Janka, Haty Boriska, Haty Sándor, Zimányi Dóra, Zimányi Zelma, Zimányi Bálint, Dorogi Lajos, Dorogi Malvin, unokái.

Az aradi állami főreáliskola tanári testülete megrendült lélekkel tudatja, hogy szeretett volt vezetője, 20 éven át nagyérdemű igazgatója, zelenei Boros Vida 19 éves tanári és 20 éves igazgatói működés után, életének 73-ik, nyugalomba vonulásának 4 ik évében, a hó 6-án csendesen elhunyt. Felejt-hetetlen halottunkat a hó 8-án, kedden d. a. 2 órakor kísérik ki az Erzsébet-körút 11. számú gyászházból az aradi felső temetőbe, ahol a róm. kath. egyház szertartása szerint fogják örök nyugalomra helyezni. Áldás emlékezetére!

Az „Aradi Közlöny” szerkesztősége és kiadóhivatala mély megilletődéssel jelenti, hogy a lapnak egykori kiváló felelős szerkesztője, évtizedeken át munkatársa és igazgatósági tagja zelenei Boros Vida nyug. áll. fő-reálisk. igazgató, az aradi csanádi egyesült vasutak tb. főmérnöke a hó 6-án rövid szén-edés után életének 73 ik évében jobblétre szenderült. A megboldogult hült teteme a hó 8-án kedden délután 2 órakor fog az Erzsébet-körút 11 számú gyászházból örök nyugalomra helyezettetni. Emlékét kegyelettel fogják megőrizni!

Naptárhirdetőink

szives figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is disztesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Conrad haditervével verjük meg az oroszokat.

(Uj offenzivánk eredményei. — Varsó ostrom előtt. — Kimerült az orosz tartalékerő. — Elvágjuk az orosz centrumot Varsótól.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, december 7.

Egy előkelő állású katonatiszt írja a következőket az északi harotér legutóbbi eseményeinek stratégiai megvilágítására:

— Abban az órában, amikor ezeket a sorokat írom, a lengyelországi hadiszintéren még nem következett be a döntés. Lehet, hogy közelebb vagyunk hozzá, mint hisszük, de eltarthat a nagy küzdelem még napokig és hetekig. A hadvezetőség szándékainak csodálatraméltó titoktartása kizárja azt, hogy beelőzhassunk a jövőbe. A titoktartásban hadvezetőségünk és a német főhadiszállás olyan szigorú, hogy az orosz jelentések hazugságainak megcáfolására sem veszteget egyetlen szót sem, hiszen az ellenség a cáfolatokból könnyen vonhatna le értékes következtetéseket helyzetünkre vonatkozólag.

Az elmúltokról, a legutóbbi idő eseményeiről azonban már mondhatunk ma egyet-mást. Azzal a szándékkal tesszük azt, hogy az itt-ott ismét mutatózó kishitűséggel szembeállítsuk a tényeket. Amikor a Wloziawek, Kutno és Lodz-Lovicsnál elért nagy sikerek után a győzelmi jelentésekben szünet állt be és az entente-hatalmak sajtója kitalált győzelmekben tobzódott, a már tulvazasan szárnyaló győzelmi remények egyeseknél ingadozni kezdtek. Általában aggodalom mutatkozott olyan irányban, hogy a helyzet rosszra fordulhat és ez a vélemény a hatalmas orosz megerősítések előretöréséből támadt. Am az orosz jelentések meglehetősen kedvetlenül szóltak arról, hogy Orosz-Lengyelországban a helyzet nem változott, sőt a legutóbbi orosz hivatalos jelentések hangja egyenesen lehangolt. Az itt következőkben megkísérlem nagy vonásokban vázolni a tegnapi, a közelmúlt harotéri helyzetét és elmondani a belőle levonható, valószínűleg fölbátorító hatású következtetéseimet.

A lengyelországi csatatér frontja a Bzura torkolatától Lovicson, Lodzon keresztül Sieradzig vonul, itt azután tompaszögben hajlik el a Varta folyó keleti partján a Varta könyökhajlásáig, északkeletre Czenstochautól és innen tovább Krakó vidékéig. A térképre vetett tüzetes pillantás a következőket mutatja: A harcokkal frontjával délkelet felé irányul, logszölső balszánya pedig már Varsótól mindössze hetven kilométernyire van. Az oroszok már is számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Varsót a szövetséges német és osztrák-magyar csapatok körülvezzik. Varsó ellenőrzése azontán ezáltal egészen más természetű lesz, mint volt az első alkalommal, a Visztula középső folyására irányuló offenzivánál. Akkor a Visztula keleti partján óriási orosz haderej álltak kézenlétben és előre nyomulniuk ekkor, amely aké képes vasutakkal és Varsó erődítésének hatalmas hidtőjére támaszkodva történt, a német hadvezetés kitért és új csoportosítással állította föl csapatait.

Ma Oroszország teljes haderejét harcra vitte már. Három, tulvazásig parttaléknak szánt orosz hadsereg már több mint egy hete a harcokban küzd. Egyik a Bzuran át Lovicson táján avatott a küzdelemben, de nem tudta fölbátorítani az északi orosz szárny visszahúzását a Póktól délre eső vidéken. Másik orosz tömeges hadas óriási vezérségekkel orosz ostromot

a német fronton és a Bzuran keresztül előre nyuló német seregek az orosz centrumnak Varsó felé irányuló visszavonulását fenyegetik. Ha az események a szövetséges hadvezetőségek által vélt irányban folynak tovább — és a német nagy vezérkar háromszor egymásután jelentette már, hogy a harc és offenzivánk rendszeren folyik, ma pedig azt hangoztatják, hogy a küzdelem menete várakozásunknak megfelel — akkor csak Bzuranál álló orosz erőknek sikerül visszavonulni Varsóba.

Az orosz centrum kényeztetve lesz Ivagorodnál és attól jobbra-balra elhelyezkedni, mert a német és osztrák-magyar front Lodz és Sieradz közt, mint említettük, arccal dél felé fordul; ebben az irányban történt meg a nyomás; vert seregek rendszerint visszahúzódnak a meghosszabbításába annak az arcvonalnak, amelyet legutóbbára foglaltak el.

Allapítsuk meg még egyszer a szövetségesek frontjának képét! Tompaszög, amely hasonlít egy hatalmas harapófoghoz. A szövetségesek vonalai a Visztula (Bzura) és Sieradz között az oroszoknak Boroszló ellen irányított esetleges támadásával szemben oldalállásként hatnak. Itt összegyűjtött erős és tevékenységre indított csapatok illuzóriusoknak tüntetnek fel minden ellenséges előnyomulást Czenstochau és Krakó közt. Ezáltal feleslegesek a nagy erők a front többi részein. A front északi részén nagy erélyvel keresztülvetett támadás Czenstochaura, Krakóra, a felső Visztulától északra és délre borítja fel az orosz diverziók kártyavárát. Az oroszoknak, noha erős tartalékokat állítottak be, mégsem sikerült előnyöket szerezniök Czenstochau környékén és délen a kitűnően védett Krakó tartja sakkban az ellenséget.

Az oroszok elleni háboru ismételtelen bizonyította, hogy egyes helységek birtokának általában nincs jelentősége. Csak nagy erődítményeknek, mint Przemyslnek és Krakónak, van értke és ugy látszik, Krakó előtt az oroszok megint azt akarják átélni, a miben Przemysl előtt volt részük. Az oroszok stratégiájában sok politikai vonatkozás van. A későbbi bíráló szemükre fogja vetni, hogy erődítmeket szétforgácsoltak. A Kárpátokba való betörésük talán Szerbia számára akar vigasztalenni Belgrad elestéért? Vagy Romániára akarnak hatni vele? A szerb vezérkar vigasztalhatatlan, nincs most más gondja csak az, hogy megmentse hadseregét a fenyegető átöleléstől és a teljes megsemmisüléstől. Ezt mutatja kétségbeesett védekezésük Arangy lovadnál. Jelenleg Nis erődjeinek a mi motorosütegeinkkel szemben való ellentámaszpességet latolgatják és nagyon kevésbé örvedetes eredményekhez juthattak. A román vezérkart nem lehet becsapni. A második balkáni háboru idején az operációk megalapozásában és nehéz stratégiai problémák megoldásában olyan mesternek bizonyult, hogy nem lehet félrevezetni. Legfőljebb Franciaországban és Angliában foglalkoztatja a kárpáti orosz betörés a vélemény nélküli emberek képzelőtehetségét. Joffre tábornok aligha ért egyet vele. Mert okos emberként ártí a pilanat nagyságát egyedül Lengyelországban dőlhet el a háboru sorsa.

A későbbi történetírás sok meglepő részleteket fog látni. Ma megelégszünk azzal a ténnyel, hogy a magyarokra és osztrákokra,

nézve örvendés közléssel, hogy új csoportosulásunk és második offenzívánk tervét, — a mely idáig olyan szép sikerekhez vezetett — a mely olyan stratégiai helyzetbe hozta a szövetséges erőket, hogy teljes joggal fűhetjük hozzá a legreményteljesebb várakozásokat — a mi vezérkari főnökünk, Hötzen-dorfi Conrád dolgozta ki. A vezérkari főnök nem szereti, ha sokat foglalkoznak a személyével. De ennek a ténynek a megállapításával tartozunk neki és saját magunknak.

Minden okunk meg van rá, hogy magasan hordjuk a fejünket; a két vezérkari főnök szűkszavusága, mint azt a tapasztalatok bizonyították, mindig kedvező előjel volt. Ezuttal sem lesz másként.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Délután: Kis király, este: Náni. A.
Szerda: Aranyos: B.
Csütörtök: Itt először. A csunya ember, új vigjáték. C.
Péntek: A csunya ember. A.
Szombat: Itt először. Lengyel vér, operette. A.

* **A csunya ember.** A bécsi Bug S. labáz és a budapesti Vigszínház is állandóan műsoron tartja A csunya ember olasz vigjátékot, amely ebben a dnyben a legnagyobb sikert aratta Berlin, Bécs és Budapesten. A csunya ember a legszellemesebb és mulatósabb vigjáték az olasz irodalomban, az aradi színházban csütörtökön kerül először színre, a címszerepet Szendrei játssza.

* **Lengyelvér.** (Polenblut) a legkiválóbb zenéjű és szövegű operett, amely ma is mint két év a, állandó műsor darab játszódik Bécsbe, a budapesti Királysínházban e hó 23 án körül először, az aradi színházban e héttel megelőzi. Itt e szombatján kerül színre.

* **Életet életért.** (Kiváló amerikai dráma Urániában.) Egy amerikai nő hőstettét mutatja be a színház mai slágerében. A fehérek sárgák harcában állnak egymással és a legértékesebb tisztelet elfogadják az indiánok. A sárga parolá címmel, mely a katonák egyik egyes déli epizódjait mutatja be színes, ötletes előadásban. — **Riportok a háborúból.** (Legújabb háborus aktualitások Urániában.) A színház ma egy sor gyönyörű képet mutat be. A sorozat gyönyörű előadásokban mutatja be a tüzvonal mögötti tábori életet, munkálatokat, fedezékbe bújást az éhínséges ágyúk és repülőgépek bombázása ellen.

* **Agy bűnügyi dráma az Apollónban.** (A színház bemutatja.) Keddén, Boldogasszony napján gazdag változatossággal és színpompával mutat be az Apollónban a dinasztia csapásait az új program szerint. Rendkívül idegizgató a cselekmények a bűnügyi drámának, amelyek a harpart csodás látású nyújt színpompával. Egy világhíres oroszban játszódik a dráma és a drámai cselekmény a eddig ismeretlen költők jutnak szerephez. A nagykonc, látványosságokba máz drámai kép az aktuális harcokból és a színház egy 3. nemes ötletes vigjátékából áll még az Apollónban.

* **Adi pilóták munkában.** (Háborus aktualitások az Apollónban.) A hadipilóták vakmerő, megvető munkájáról eredeti hárteret készített az egyik filmgyártás az új filmet több más névvel is háborus a együtt keddén és szerdán mutatja be Apollón-színház új műsorának a vetésében.

Séta a meghódított Belgrádban

(Mindenki gyanus... — A kiábrándult szerb háboruspártiak. — Aradi katonák a szerb fővárosban.)

— A déli harctérre küldött munkatársunktól. —

Zimony, december 7.

Nándorfehérvár. A parton nagy sürgés-forgás. Csapatok vonulnak tarka öszezisszaságban, bakák, ulánusok, tüzerek, huszárok. Egy szerb asszony nézte összeszorított ajakkal, gyűlölettel eltelt arccal a mi katonáinkat. A Száva-parton sátor-tábor. Most néhány trénszeker jön, egyszerre csak ismerős arcok: **Kardos Ferenc**, volt aradi színész s egy **Lambert** nevű ujaradi fiatalember, mindketten az aradi háziezred katonái.

— Mi ujság otthon — kérdezik — mi már három hónap óta távol vagyunk az ezred egyik csapatával, amely után most indulunk. Üdvözljük az otthonvalókat, tessék megírni, hogy nekünk jól megy dolgunk!...

Az egész parton végig ott a háboru képe... Téglaromok, füstös falak s a lövészárkok. Itt a villanygyár, közelében mindjárt a vízmű, aztán a radioállomás, mind összelöve. A Dunansky-uticán néhány ház is romokban, de viszont egész a part mellett — pedig kitűnő célpont lett volna — egy villa teljesen sértetlenül.

Egy ulánus zászlóstól az út iránt érdeklődöm.

— Mit akar?

— Szétnézni a városban!

— Ugy, és minek? Hol a Passierschein?

— Tessék, itt van! Egyébként ujságíró vagyok!

— Ki állította ki ezt a Passierscheint? A Stationskommandó!

Egy percig gondolkodik, aztán zsebre vágja a Passierscheint.

— Ez az egész dolog nagyon gyanus. Azonnal jöjjön velem és figyelmeztetem...

Már a kezében van a pompás Frommer. Még egy igazolványt húzok ki zsebemből, az aradi katonai állomásparancsnokságtól, aztán még egyet, arc-kepeset. A tiszt elvörösödik....

— Pardon, pardon... Én igazán... De hát tetszik tudni...

Már megyek előre a Milán király-utcán, de még utánam szól:

— Itt nem lehet az ember elég óvatos!

Egy intelligens szerb fiatalember a vezetőm. Nagyon nehezen, félig szerbül, félig németül, de a végén mégis csak megértjük egymást.

— Végre — mondja — hogy szabadon lélegezhetünk s nem kell már a pincében bujkálnunk. Én — őszintén megmondom — háboruspárti voltam az első napokban, de amit nekünk szenvednünk kellett, az igazán minden képzeletet felülmúlt. És most már mindenki látta, hogy minden hiába... Vasárnap kivonultak, azt mondják, Nisnél még egyszer megpróbálják...

A Milán király-utcán a legelső középület, az olasz követség. Előtte katonai poszt. A roletták lehuzva, kihalt az épület, de az erkélyen ott hervadoznak még a hatalmas, lila krizantémumok. Az épület érintetlen, ép úgy, mint az osztrák-magyar és az amerikai követség palotája.

A város: mint Temesvár, vagy más vidéki hely szent és unalmas ünnepnap délután. Kihalt és csendes, az üzletek majdnem mind zárva, házak ablakai becsukva, csak a mi katonáink sétálnak jókedvűen énekelve, füttyülve alá és fel. Példás a rend közöttük. Egyetlen házba sem nyitnak be, boltok ágyuzástól beomlott ablakait vékony deszkafallal is óvják. Fegyveres őrszolgák, tábori csendőrök cirkálnak és vigyáznak a rendre.

Egy villamos kocsis. Egyelőre még áll, a villanygyár nincs üzemben. Ablakai tele piros-fehér-zöld lobogókkal. A szerb katonai akadémia. Gránátaink szitává változtatták. Talán félméternyi lyukak tátonganak, teteje beomlott. Legalább tizenöt-husz lövedék érhetett.

A Knyáz Mihajlo-utca. A belgrádi korzó. Még él bennem az emléke valamikor régről: az egyetlen nagyvárosias, ebben a kisvárosban. Minden este nagy tömeg hullámozott itt fel s alá, monoklis gavallérok, fekete, villogó szemű, tulérett asszonyok, a kocsijáró faburkolatán csillogó fogatokat repítették izmos paripák s sok pazar uniformisú tiszt, főleg sok tiszt. Most... Sok magyar katona, néhány beomlott ház. Az orosz követség mellett egy patikárus házában egyetlen löveg tette tönkre, végigszakítva tetőtől alpig. Két fal áll az épületből, az orosz követséget is érte ágyugolyó, de kevesebb kárt tett benne.

Szemben a követséggel a konak, a régi, meg az új. A régi, mint valami magyar nemesi kuria barna patinájú falaival, az új: protzoló budapesti bérpalota. A konakon három zászló leng: a magyar piros-fehér-zöld, az osztrák sárga-fekete és a horvát piros-fehér-kék. A palota előtt posztok: **a szerb király házában most a magyar hadsereg egy magasabb parancsnoksága székel.**

A konak szintén sokat szenvedett, falait, tetőit itt is, ott is keresztülütötte egy-egy ágyugolyó. Az ór nem ereszt senkit be, de kívülről is látni: a szobák üresek, a butorokat elhorogták, csak egyik teremben hever néhány könyv, a trónterem szakadozott kárpitja látszik.

A Moszkva-szálló. Beograd-Nándorfehérvár lakóinak büszkesége volt ez az épület, amely brutális arányaival — az egész városból kikülönködve — annyira nyomta a csinos Mihály-teret. Az orosz szálló sem kerülte ki sorsát, megtépve került ki a harcok s a máskor politizálástól annyira hangos, hencegő fényűző kávéházában most egymásra tolvá gulában tekszenek az asztalok.

A Belgrádi színház — a Boreger egy ripacs előadására emlékezem — szintén át-át van lyuggatva, de sértetlen Mihály fejedelem szép szobra s a Balkán-szálló. Az étterem zsufolva tisztékkel, de helyhez és protekcióhoz segít ismét egy aradi fiatalember, **Hentschel** posta- és táviró-ezredbeli hadnagy. Vagy százötven tisztünk ebédel itt; a pincérek nem győzik a munkát. A falon — fordítva aligha történt volna így — épen és sértetlenül Péter király arcképe.

Az utcán már rikkancsok árulják a Pesti Hírlapot. A szerb nemzeti muzeum romjai közt mászkálók, szétépett festmények, ereklye-fegyverek, fakult zászlók között. Egy tűzértiszt megjegyzi:

— Eleinte csak a Kalimegdánt, a partot és szegélyező fasort löttük, ahol az ő állásaik voltak. Kiméltük addig őket, míg ők nem bántották a mi városunkat, Zimont. Azután néhány lövést mi is küldtünk, de még mindig kiméletesen, hisz két harminc és felesel szemétdombbá változtathattuk volna az egész várost.

Zádor Jenő.

Orosz-Lengyelországban döntő események kezdődnek.

(A lodzi győzelem jelentősége. — Oroszországban nagy a lehangoltság. — A német hadműveletek sikere.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, december 7.

Budapest, december 7. (Hivatalos.) Orosz hadiszintéren a küzdelem döntésért tovább folyik.

Novoradomszkon átészaknyugatra törekvő orosz erőket támadó osztrák magyar és német csapatok Piotrokovtól délnyugatra fekvő területen megverték, mialatt a német csapatok ellenséget visszavonulásra kényszerítették.

Nyugat-Galiciában szintén nagyobb arányú harcok folynak, amelyek még eldöntetlenek. E területen csapataink és a németek tegnap ismét 1500 oroszot elfogtak.

A Kárpátokban a harcok tovább folynak. Némely helyen az ellenség nagyobb erőket ismét a hegygerincek mögé vont vissza. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lodz elfoglalása.

Budapest, december 7. (Berlinen át.) A nagy német főhadiszállás jelentése, hogy csapataink Lodzot elfoglalták és az oroszok súlyos veszteségek után visszavonultak, ez a hír, mint szövetséges haderők újabb offenzívájának nagy eredménye élénk örömet keltett.

Genf. Az orosz vezérkar pénteken ezt jelentette: Lodz környékén folyik a harc. Rendkívül nagy ellenséges erők, különösen a nyugati frontról érkező csapatok offenzívába mentek át Kutomiez-Lierzchow tájékán.

Kopenhága, december 7. Most, hogy a német hadak diadalmasan bevonultak ismét Lodzba, nagyon különösnek tűnik fel a londoni lapoknak egynehány híradása. A londoni lapok már napokkal ezelőtt írtak arról, hogy Lodzot veszély fenyegeti. A Daily Mail szerint ezt a kudarcot az oroszoknak mindenképpen el kellene kerülniök, mert Lodz kivételével a németek döntő fölényhez jutnak. A város — így tudják Londonban — a heves tázárségi harctól sokat szenvedett és nagyrészt romokban hever, de még így is elég erős pozíció, amely a németeknek bármely áldozatot megér. Rosszul eselkedtek az oroszok, hogy nem erősítették meg jobban ezt a pozíciót, amely ugy dél, mint délkelet felé uralja a harcok színterét. Valószínű, hogy a német fegyverek újabb diadala után, az angolok szemében kevésbé fontos pozíció lesz Lodz városa.

Kopenhága. Pétervári jelentések szerint ott nagy lehangoltság van a lengyelországi balsikerekért. Belgrád vésztét titkolják orosz körök előtt.

Az orosz csapatok helyzete.

Amsterdam. A Morning Post írja: A németek helyzete Lengyelországban nem kedvezőtlen, ha csapataikat koncentrálni tudják, mert az orosz hadsereg sokat szenved emiatt, hogy nagy területen vannak elosztva tulerőben

lévő csapatai. A Daily Telegraf jelenti Pétervárról, hogy a németek a Strykow—Stoonska—Molja vonalon elsáncolják magukat és hosszú háborúra készülnek. A német jobbszárny a Warthára, a bal a Visztulára támaszkodik, ahol hajók érkeznek csapatokkal és municióval. A németek azt hiszik, hogy Oroszországban fognak telek.

Bécs. A Czas, a Nova Reforma és a Gazeta Krakowska jelentik, hogy orosz foglyok elbeszélései szerint a lengyelországi harcok a legvéresebbek és hogy most már az egész fronton kifejlődtek. Az oroszok veszteségei óriásiak az osztrák-magyar tüzéség tüze folytán. Az orosz csapatok ellátása rossz, mert az etapp szolgálat nehézkes. Az orosz foglyok amiatt is panaszkodnak, hogy a lövészárkokban, a legnagyobb golyózáporban lopások történnek. Egyik katona a másik szűkös kenyérét valósággal elrabolja.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Bécsből: A Rundschauak jelentik Kopenhágából: Az utóbbi napokon az orosz hivatalos jelentések nagyon lehangoltak és látszik belőlük, hogy előkészítik a közönséget a kellemetlen eseményekre. A jelentések beismerik, hogy az orosz csapatok kénytelenek voltak az orosz támadás folytán a Bzurához visszavonulni. Az ellenségnek sikerült Leutschizow-Orlow területen talajt fognia. Ellenséges csapatokat toltak Pijontekre. Nagy feltűnést keltett Mentschikow cikke a Novoje Vremjában, amelyben azt írja, hogy Varsót ismét a körülférés veszedelemé fenyegeti.

Amsterdam. Az Algemein Handelsblad vezércikkében azt írja, hogy egyelőre nem tudható ugyan, hogy Hindenburg talentuma meddig tart ki az orosz tulerővel szemben, de az bizonyos, hogy nem úgy eszelelszik, mint a

megvadult bika, amint azt az angolok róla mondják. Ezidő szerint ő a legkiválóbb hadvezér, aki tudja, hogy mit akar és amit akar, azt keresztül is viszi.

Kopenhága. Nationaltidende jelenti Londonból: Azok a hírek, amelyeket londoni lapok tudósítói küldtek a jól sikerült orosz operációkról, tulop-timisztikusoknak bizonyultak és olyan következtetéseket tartalmaznak, amelyekre a hivatalos orosz jelentések abszolúte nem nyújtanak alapot.

Amsterdam. A Daily Mail jelenti Pétervárról: Csak egy német hadsereg volt képes a Dél-Lengyelországban folyó harcokat úgy irányítani és megvívni, mint az történt. Az a mód, ahogy a németek az orosz áradat elé állították, a mikor látták, hogy körül vannak véve, az leírhatatlan. Ami a német katonát segítette, az a német császár állítólagos bezzéde volt, aki kijelentette, hogy Varsó bevételével vége lesz a háborúnak és hogy Lengyelországnak 400 millió márka hadisarcot kell fizetnie. Így módon került el a német hadsereg fedéljára. Az oroszok nagyszerűen harcoltak, de minthogy nem volt elég csapatuk a németek bekerítéséhez és ezért sikerült az áttörés. Az oroszok a hidegtől is sokat szenvedtek.

Az oroszok erőfeszítései.

Kopenhága. A Politiken jelenti Londonból: A Times írja Pétervárról: Az orosz főváros nyugtalanul várja a híreket. A beérkezett jelentések növelik az ideges feszültséget. A klimatikus nehézségek ellenére a németek tartják állásaikat Lodznál és Lovicnál. Nagy veszteségeket okoztak az oroszoknak. Most erősítéseket várnak, de honnan vegyen Németország erősítéseket (?!).

Bazel. Az itteni Nationalzeitung a Temps eme cikkének bírálatában, amelyben a párisi újság a német stratégia esődjéről írt november 29-én, azt írja, hogy a döntés közel van ugyan, de még nem történt meg. A Temps és Newyork Herald jelentései tehát koraiak. Az oroszok is kiadták ütőkártyájukat, mert Rómából jelentik, hogy nyolc népfelkelő évfjratot, az ugynevezett „Reichswehrt” is harcba vitték és most már látni a nagy emberrezervoár fenekét.

Krisztília. A Morning Post jelenti Pétervárról: Az a körülmény, hogy a cár a barotérre ment, azt bizonyítja, hogy Nikolajevics nagyhercegnek a németek megegyezésére irányuló tervei magvalósulnak. A nagyherceg ama kijelentése, hogy a német gárda rendelkezésére áll, bizonyossága annak, hogy a büszke német csapat demoralizálva van, mert Flandriában az angol csapatok megijedtek. (A Morning Post győzelmi jelentéseit csak nemrég volt kénytelen az orosz vezérkar demontálni. A szerk.)

Bukarest, december 7. A Dimina-tea-nak jelentik Szentpétervárról: A „Ruszkij Invalid” félhivatalos feltűnést keltő cikkben rezignáltan konstatálja, miszerint az orosz hadseregnek északkeleten történt erőlködése megtörött a monarchia és Németország csapatainak hősiesség ellenállásán és az orosz hadvezetőségnek nem sikerült célját elérnie, azt tudniillik, hogy a német és osztrák szénbányákat magához kaparítsa. Az orosz nép — így folytatja a lap — érthetetlenül nézi az események folyását és nem tudja megérteni, hogy mi most

— dacára a számbeli túlsulynak és az óriási erőknél, amelyeket az északeleti harcra vetett hadvezetőségünk, — Ruszki és Ivanov tábornokok seregeinek, valamint Rennenkampff tábornok által vezetett seregek egy részének hirtelen visszavonulniok?

Pétervár, december 7. (Rómán át.) Mihajlovicski, a Ruszki Szlovénak a főhadiszállásra kiküldött tudósítója jelenté lapjának: A Viazula balpartján Lovice környékén a német seregek körülbelül november 30-ika óta rendkívül erős támadásokat intéznek — megerősítéseket is kapván — a Dielavi-Szobota fronton levő orosz pozíciók ellen, mert felismerték annak jelentőségét, hogy mit jelentene itteni frontunk áttörése. A front meggyengítésére a németek már napok óta tervszerűen törekedtek. Ezek a támadások a lengyelországi hadörönk zömét foglalkoztatják és kötik le. (Pol. Hir.)

Przemyslnél visszaverték az orosz ostromot.

BERLIN. A Lokalanzeiger jelenté: Az oroszoknak újabb rohamkísérleteit Przemyslnél súlyos veszteségekkel visszaverték a várost védő csapataink.

Orosz zsarnokág Lembergben.

Bécs. Lembergben az ottani orosz kormányzó megtiltotta a rutén nyelv használatát.

Orosz elismerés csapatainkról.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Egy elfogott orosz tisztnél talált parancsban a negyedik hadtest parancsnoka menekült fogoly jelentéséből megállapítja, hogy a tréningnél mintaszerű a rend. Sajnálatos, hogy az orosz tréningnél nincs ez így.

Megváltoztatta a tanács a gabonaárakat. Arad város tanácsa szombaton hozott határozatát, amelylyel az aradi piacra érvényes maximális gabona és liszt árakat megállapította, ma hatályon kívül helyezte és új megállapítást eszközölt. Okot erre az adott, hogy időközben Aradvármegye ármegállapító bizottsága a megye területére magasabb árakat szabott meg a városnál és a város az által esetleges gabona és liszt inségnek lett volna kitéve. Az új árak a következők: A 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 76 kgros búzának métermázsája 40 korona. A 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hl-enkénti 70 kgr os rozs, métermázsája 31 korona 50 fillér. Súlyminőségre tekintet nélkül árpa métermázsánként 28 korona. Egészséges, öröképes és emberi táplálkozáásra alkalmas tengerinek métermázsája 20 korona 50 fillér. Buzánál és rozsnál a szabályszerű súlynál kisebb, vagy nagyobb súly esetén az idevonatkozó miniszteri rendelet 3. §-ában megállapított árkülönbszeteknek van helye. Liszt legmagasabb ára: buza (tészta) liszt métermázsája 67 kor., buza-főző liszt métermázsája 63 kor., buza-kenyérliszt 46 kor. 96 fillér, buza egyminőségű 48 kor. 80 fillér, rozsliszt 43 kor. 30 fillér, árpaliszt 44 kor. 19 fillér, tengeri liszt 31 kor. 18 fillér, burgonya liszt és rizs lisztnél a város területén kialakult piaci ár mérvadó. A többi intézkedés változatlan.

Verdun és Belfort ellen vonulnak a németek.

(A franciaországi harcok. — Német tengeralattjárók tevékenysége.)

Tátrati tudósítás.

Berlin, december 7. A Dayl Mail jelenté A németek nagy erőket csoportosítanak Verdun körül. Negyedmillió német katona készül újabb ostrommal megtámadni az erődök vonalát.

Strassburg. A francia tüzérség naphosszat ágyuzza Altkirchet és ma Dammerkirchben híre futott, hogy Altkirch lángokban áll, vasútállomása rommá van lődözve. Altkirchből érkezett menekültek ellenben ma délután még sértetlenül látták a vasútállomás épületét, csak néhány ház szenvedett nagyobb károkat a város külső részén. Szombaton a várost és több szomszédos helységet a katonai parancsnokság rendelkezése kiürített a polgárnap.

Millerand hadügyminiszter Belfortban van. Tanácskozott a katonai kormányzóval, a prektussal és a belforti kereskedelmi kamara elnökével, mire a katonai hatóság elrendelte, hogy a polgári lakosság haladéktalanul ürítse ki Belfort-t. A népet onnan már el is szállították Franciaország belsőjébe. A francia hadvezetőség biztosra veszi, hogy a németek már legközelebb nagy erővel fogják ostromolni Belfort-t.

Arrasnál megújul a harc

Berlin, december 7. Rotterdamból jelentik: A németek hetek óta ismét bombázzák Arras városát. Néhány nap óta a német támadások különösen hevesek és erőteljesek. A küzdelem aránylag kis területen folyik. Főleg ember-ember ellen küzdenek a csapatok, mert a lövészárkok rendkívül közel vannak egymáshoz. Napokig egymást követték a bajonett támadások. Különböző német ezredek indultak rohamra a francia hadállások ellen. A veszteség mindkét részről máris igen nagy. Arras már nem egyéb egy nagy romhalmazzal, a franciáknak azonban eddig még sikerült a hadállásaikat megtartani. A lakosság az egész környékről elmenekült, nincs ott senki más, csak az egymással elkeseredetten küzdő ellenfelek.

Hazug híresztelések Yser vidéki visszavonulásról.

Berlin, december 7. A Wolff-ügynökség jelenté: A külföldön elterjedt hírek, melyek az Yser csatornánál visszavonuló hadmozdulatról szólnak, hamisak.

Francia ágyúkkal a franciák ellen.

Páris. A németek Yperiben Maubeugenél zsákmányolt francia ágyúkkal lötték a franciákat.

Német tengeralattjárók akciója.

Milano. A Corriere della Sera jelenté Bordeauxból: Az a német tengeralattjáró, mely a Pathfindert és most a Malachitet elsüllyesztette, üldözés ellenére is a La Manche csatornában elmenekült. A Pathfindert annak idején az U. 21. süllyesztette el. E híradás szerint ugyanez a naszád pusztította el a Malachite szállítóhajót is rövid idő előtt a havrei kikötő közelében.

Milano, december 7. Londonból jelentik a Corriere della Serának: A német tengeralattjáróknak a csatornában való tevékenysége mély benyomást tett az angol közvéleményre. Altkirchben attól tartanak, hogy a német tengeralattjárók a csapatszállító hajókat fogják megtámadni.

Az angol katonai kritikusok elismerik, hogy a német hajók jelenléte nagyon zavaróan hat. Megtesznek minden óvintézkedést, azonban — a kritikusok szerint — újabb veszteségeket még sem lehet elkerülni.

Bergen, (Norvégia), dec. 7. A Bergens Aftenblad jelenté: Egy német tengeralattjáró meglátogatta a bergeni fjordot. A tengeralattjáró parancsnoka két révkalauzt rendelt a hajóra, de amikor a németek már egy darabig haladtak, azt mondták, hogy már ismerik az utat és elküldték a révkalauzokat. A bergeni tengerészeti állomásról megfigyelték ezt az eseményt és két torpedónaszád ment a német tengeralattjáró elébe. A német parancsnok jelentette, hogy hajója gépdefektusban szenved. Felvilágosították azonban, hogy vagy Bergenbe kell mennie, ahol azonban, hajóját le fogják szerelni, vagy pedig el kell hagynia a norvég vizeket. A német parancsnok erre habozás nélkül az utóbbit választotta.

Elpusztult hajók.

Amsterdam. A La-Mauche csatornán kő van és vihar pusztít. Egymásután történnek a szerencsétlenségek. Dowerneel Banivan hollandi hajó ismeretlen másik hajóval összeütközött és rakományával, utasokkal együtt elsüllyedt. Stockholmi hír szerint két svéd gőzös a finn vizeken aknán elsüllyedt.

A hangtalan ágyú.

Kristiania, december 7. Az Aftenposten írja: A hangtalan ágyú csakugyan létezik. Svéd mérnök találmánya és vasbádogból készült, nyolc kilós, kézben hordható kézibombát, 400 méterre biztosan hangtalanul vet.

A szövetségesek tanácskozása.

LONDON. Mikor az angol király a kontinenti főhadiszálláson tartózkodott, egy észak-francia városkában meglátogatták őt Poincaré elnök, Joffre generális és Viviani miniszterelnök. A tanácskozáson a szövetségesek további együttműködéséről volt szó.

Hollandia fegyveres békéje.

Antwerpen: A hollandiai minisztertanács elhatározta, hogy a holland hadsereget továbbra is hadilétszámon tartják.

Portugália kormány válsága.

Lisszabon. A portugál kormány visszalépett és az összes pártokból nemzeti kormány alakul.

Az Aradi Közlöny díszes naptárát minden negyedéves előfizető, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként újítja meg, mint minden évben, az idén is — ajándékkul kapja. Minden új előfizető, aki december 1-én negyedévi előfizetéssel belépett az előfizetők sorába, ajándékkul ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát az 1915. évre. Kérjük azokat a t. c. előfizetőinket, akiknek előfizetési tartozásuk van, azt idejekorán rendezzék, hogy a naptárt fennakadás nélkül megküldhessük.

Szerbiai offenzívák célja

Angol híradás a konstantinápolyi ut bíz-
tosításáról. — György herceg újabb meg-
sebesülése. —

Tájékoztató

Budapest, december 7.

Milanó. A londoni Daily Chronicle
jelenti, Athénből: Az osztrák-magyar
hadsereg megerősítése azt célozza,
hogy a Belgrád—Szófia—Konstantiná-
polyi vasutvonalat birtokba vegyék és
lehetővé tegyék Németország és Tör-
ökország közt a szabad csapat és
munició szállítást. Ha Ausztria-Ma-
gyarország elfoglalta a Belgrád—Szófia
közti vasutat, akkor a szövetségesek
ott összpontosítják a Balkánon a csa-
pataikat, ahol az legjobb nekik.

György herceg belgrádi meg- sebesülése.

Belgrád. György herceg a Krupanje mel-
letti harcokban kapott sebesülése után másod-
szor is megsebesült. A Kalimegdánon gránát-
szilánktól nyakazirtján kapott sebet, amelynek
következtében egy hónapig feküdt.

Az oroszok otthagyják Szerbiát.

Bukarest, december 7. Wladislaw Péter
orosz tábornok egész vezérkarával Turnseve-
rinbe érkezett, ahonnan Bessarabián át Orosz-
országba utazott. Wladislaw tábornokot a cár
Szerbiába küldte volt a szerb hadsereg távo-
gatására, de a szerb hadvezetőség és az orosz
tábornok között állandóan nagy veszekedések
voltak, úgy, hogy Wladislaw tábornok ot-
thagyta Szerbiát, anélkül, hogy misszióját tel-
jesítette volna.

A szerb hadsereg utolsó ellenállása.

Milanó, december 7. A Corriere della Sera
küldött tudósítója jelenti lapjának:

— A szerb hadsereg már csak volt. Ha
még esetleg nagyobb ellenállást tudna kifej-
teni, sokáig semmiestre sem tarthatja távol
a diadalmos osztrák-magyar sereget Nistól,
amely pillanatban még főváros Szerbiának. Szó
van arról, sőt már készülnek is rá, hogy a kor-
mány átköltözködjék Üszkübbe, a leendő fővá-
rosba.

Bulgáriának kínálják Macedóniát.

Konstantinápoly. A Tanin szerint a szófia-
i lap követ Bulgáriának kínálta Macedóniát a
Vardarig. A török lap visszautasítást vár Bul-
gária részéről.

Szerb és montenegrói bandák „hadil- lettel.”

Szerajevó, december 7. Az a pusztítás,
melyet az annak idején Boszniába betört szerb
és montenegrói bandák emberéletben, ingó és
ingatlan vagyonban okoztak, immár teljes és
részletes hivatalos megállapítást nyert. Az er-
ről szóló jelentést az országos kormány legkö-
zelebb közzé fogja tenni. A megejtett vizsgá-
lat a betört hadak gyalázatos gaztetteinek egész
sorozatát állapította meg. Az alábbi néhány
eset azt fogja illusztrálni, hogy miként gazdál-
kodtak ezek az emberi formából kivetkőzött
gazfickók Rogaticán:

Nemcsak a lakásokban található ruhane-
müket harciasolták össze, hanem a testen levő
ruházat jobb darabjait is maguknak kőve-
ltek.

— Vesd le és add ide! Ez volt a szálló-
ige, amellyel igényüket bejelentették. Aki vo-
nakodott, lehetett az férfi, asszony, vagy
leány, cipőjét, pruzslikját, kondóját levetni és
eladni, azt puskatussal kizárták meg. Vagy

levetkőztették és szilvaissza hordóban meghen-
gergették. Aksarie Hafiz mohamedán birtokosra
és családijára ok nélkül rázárták és rágyújtot-
ták háát. A Polvoosaládnak tizennégy tagját
mészárosok le, köztük kéthetes gyereket és
nyolcvannégy éves öregasszonyt is. Közel há-
romszáz békés polgárt gyilkoltak le minden
indokolás és ügykeresés nélkül. A kis város-
háza pénzzsákrányát, mert a városi pénztáros
a kulcsok átadását megtagadta, dinamittal rob-
bantották fel. A pénztárost pedig odakötözték
saját megvakított lovához. Másnap este talál-
tak rá a szerencsétlen emberre írgalmas szivű
bosnyákok.

A város körül öt kilométeres körzetben
minden gyümölcsfát kivágtak és a kutakat
betemetik. Vandalizmusuk az utolsó napokban
érte el tetőpontját, amikor a városka fölött
egy egy aviatikusunk jelent meg közeledő ki-
verésük mementójaként. Negyven házat rob-
bantottak fel, a többi pedig felgyújtották. A
bosnyák szerbek vagyonát csak oly dübhel
pusztították, mint a mohamedánokét és horvá-
tokét. Csak a szerb templom maradt épségben,
mert annak udvarán temették el elesett tiszt-
jeiket. Ugyanígy lelketlenséggel és gonosz-
sággal garázdálkodtak a többi helységben is
és a magyarságra annak, hogy a felbecsült
kárösszeg meghaladja a kétszáz milliót.

A Kárpátok megtisztítása az ellenségtől.

(Kossacki főhadnagy hőstette. —
Sáros-megyéből kitakarták az
oroszok.)

Tájékoztató

Budapest,

A Kárpátokban továbbra is a
küdelmek. Egyes helyeken a mi csapatok
és egyes töredék orosz csapatok között esat-
vorkások folynak, melyek az elmúlt napokban
az előretolt orosz csapatok visszaverésével vég-
ződtek. Az ilyen sikerek hatása azonban ezen
a beláthatatlan nagy területen nagyon sok
esetben nem ítélhető meg. Közben december 3.
és 4-ike között egy erősebb orosz csapat is
előretomult. A küzdelem ezáltal eldöntetlen
maradt, különösen azért, mert a köves, fagyos
talajon lehetetlen volt eleendő löszert szállí-
tani. Ekkor Kossacki hadnagy érkezett meg
négy századdal és két vadászszökecskővel és a
köves, jeges úton a legnagyobb energiával for-
szírozott 26 óra menetelés után nyomban el-
lenállhatatlan erővel avatkozott bele a küz-
delembe. Ő maga öt tisztet fogott el, csapatai
nyolc tisztet és 500 embert elvettek foglyul.
Kossacki hadnagyot soron kívül főhadnaggyá
léptették elő és kitüntetésre is fölterjesztették.
A Kárpátokban a helyzet semizéle nyugta-
lanságra nem ad okot.

Hős székelly katonáink.

Eperjes Érdekes és a magyar csapatok
harcos bátorságára nézve jellemző eset történt a
galíciai Kárpátokban lefolyt ütközetek alkalmá-
val. Két ezred, túlnyomó részt magyar és szé-
kelly flutból álló legénysége egymásután hat-
szor kísérelte meg, hogy az ellenséget fedezé-
keinek elhagyására kényszerítse. Jóllehet az
oroszok hős katonáink ellenállhatatlan rohamai
miatt súlyos veszteségeket szenvedtek, fedezé-
keiket ezek után sem hagyták el. Az ezredes,
amint erről értesült, szigorú parancsot adott ki,
hogy a katonák készítsenek erős fedezéket és
folytonos tüzeléssel gyengítsék az ellenség had-
állását. A legénységet elszomorította az, hogy a

nyílt harcot a kövészárok egyhangu unalmával
kell felcsereélnie. A tiuk nem is nyugodtak bele,
hanem küldöttség útján megkérték, az ezre-
dest, hogy engedje meg csak még egyszer a
sturmot.

Az ezredes katonáink hősi bátorságról ta-
nuskodó óhaja meghatotta a beleegyezett. A
katonák minden eddigit felálduló hevességgel
vetették magukat a küzdelembe és a roham
ezuttal csakugyan végzetes volt az oroszokra.

Sárosmegyében helyreáll a rend.

Eperjes, december 7. Csapatunk az oro-
szokat egészen Sárosmegye határáig szorították
vissza, amit az a körülmény is bizonyít, hogy
a vasuti közlekedés egyrészt Koskócig, más-
részt Takosácyig akadálytalanul folyik.

Az állami hivatalok Sárosmegye északi ré-
szében ma ismét megkezdtek működésüket.

Kassán elmúlt a veszély.

Kassa, december 7. Blanár polgármester
közölte Kassa lakosságával, hogy Kassa váro-
sára nézve minden veszély megszűnt. Az Eper-
jesben bezárt üzleteket hatóságilag kinyitották.

Szepesmegyében nincs ok aggoda- lomra.

Igló, december 7. Neogrady Lajos, Sze-
pesvármegye alispánja a következő hivatalos
nyilatkozatot tette: Az eddigi tapasztalatok
igazolják, hogy a legutóbbi napokban észlelt
kisebb páncsok előidézői azok az emberek voltak,
akiknek eltávozása legalább biztosítja az itt
maradtak nyugalmát. Tény az, hogy a duklai
szorozon át nagyszámu orosz csapatok hatoltak
be, az ellenséges csapatokkal szemben azonban
nagyszámu katonaságunk koncentráltatott, a
mely Sárosvármegye főispánjának közlése sze-
rint az ellenség továbbnyomulásának gátat ve-
tett. (Azóta tudjuk, hogy az oroszok Sárosból
visszavonulókban illetve menekülőben is vannak).
Szepesmegyében aggodalomra nincsen ok. A
naponként érkező jelentések nyomán kijelelt-
hetem, hogy sem Szepessélyn, sem Óhulbó kör-
nyékén nincs ellenséges támadás és az ottlévő
határőrségi csapatok teljes biztosítékot nyujta-
nak. Különösen, hogy amilyen objektívítással
informáltam a közönséget a helyzetről eddig,
ép olyan őszinteséggel tenném ezt akkor is, ha
veszély volna.

Fogságba került oroszok.

Kassa. Az oroszok által elhagyott he-
lyekre visszatérő csapatok a községekben a
részeg kezeltakat fogdosnak össze. Egy kö-
zségben husz kiéhezett orosz éjjel felköltötte a
bíró és megadták magukat.

Ungvár, december 7. Az ungvári lakosság
bizalmát nagyban növeli az a tény, hogy a
városban keresztül igen gyakran szállítanak na-
gyobb számu fogolyesapatokat. Tegnapelőtt egy
fogolyesállomány vonult át a városon. A szál-
litmány mintegy százhatvan orosz gyalogos
katonából állott, akik mind hatalmas szál, erő-
től duzzadó szibériaiak voltak. A foglyok, saját
bavallásuk szerint, elég jól bírják a kárpáti hi-
deget, azonban, mivel a nehéz utakon alig
lehet elmozdítani az orosz csapatokat, sokat
éheztek. (N. T. H.)

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — 151
Wladislawi és hírdetés osztály	— — 151
nyomda	— — — — 151

H I R E K. LEGÚJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.
(Táviróda, cenzurázva.)

BUDAPEST. A Bud. Tud. Jelenti: Sáros és Zemplén megyébe betört ellenség csapataink által szorítottatva mindenütt visszavonulásban van. Csapatunk több helyen gőzmozgatókat nyomulnak meg előre és hazánk területéből csak egy-két község van még az ellenség kezében. Egy kisebb ellenséges hadoszlopnak Máramaros megyében Toronyán való mutatkozása egyáltalában semmi jelentőséggel nem bír.

Szófia. Ideérkezett szerbiai hírek szerint Péter király nemsokára lemond trónjáról.

Brüsszel. 85.000 főnyi belga csapat a belga vezérkar főnökével Párisba érkezett.

Teherán. A perzsa sah trónbeszédében ki jelentette, hogy el van szánva szigorú semlegessége megőrzésére.

Berlin. A Lodz körül folyt harcokban el esett Radziwill Miklós herceg orosz dragonos kapitány.

London. Az angol király flandriai látogatása alkalmával pénteken a térdszalagrendet adományozta Albert belga királynak.

Lisszabon. Portugáliában folytatják a monarchisták letartóztatását. A közvélemény nagy része állást foglalt a Portugáliára Anglia részéről kényszerített háborús beavatkozás ellen.

Amsterdam. A németalföldi kormány elhatározta, hogy negyven éves korig behívja a tartalékosokat és ezzel a hadsereg létszámát 300.000 főre emeli.

Bécs. November 26. óta Krakkótól északra állandóan hangzik az ágyudörgés.

Brüsszel. Londoni nagy lapok közlik a legújabb angol hadikölesön feltevéleit és megállapítják, hogy az óriási összeget nem a belevők adják össze, hanem a jegybank bankjegynyomdája állítja elő. Megjegyzik, hogy ilyen kényelmes módon akár tízezer milliárdos „kölesönt” is nyomathat a kormány.

Csernovitz. Az orosz kormányzó tegnap maga elé hívatta a városban maradt zsidókat, összeszedte őket az orosz csapatok iránt mutatott ellenséges magatartásukért. Het előkelő zsidót tuszult tartott vissza és 50000 rubelt követel tőlük, különben Szibériába küldi a tuszókat.

FÉYERVAR. Itt elismerik, hogy a németek az oroszok felett különösen Lodzról északra nagy fölényben vannak.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a keddi nap után — mint hétfői napokon szokott — szerdán a reggeli órákban kerül olvasóink elé.

— Megyillik a bécs—budapesti telefon. Bécsből jelentik: A bécs—budapesti telefont ismét megnyitották, most már magánbeszélgetések is folyhatnak a két főváros közt.

— Harctéren elesett ügyvéd. Az aradi ügyvédi kamara közölte, hogy a harctéren állítólag elesett Chirodiviciu István dr. marosillyei ügyvéd irodája részére ideiglenes gondnokká Dragomir Simon dr. marosillyei ügyvédet rendelte ki.

— Elmozdított tanítónő. Aradvármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi válaszmánya Urbán Iván báró főispán elnökletével ma tartott ülésén a szapáryligeti községi tanítónőt, Pálfiné Taksás Ilonát megfosztotta tanítónői állásától. A tanítónő, aki hivatali teendőit mindig pontosan és szorgalmasan látta el, a múlt év folyamán betegség címén szabadságot kért és kapott 1914-ig. A szabadságidő lejárt, de a tanítónő nem tér vissza az iskolába. Csak hónapok múlva jelentkezett újból, hogy megkezdje a tanítást és nem tudta kellőképpen igazolni hosszú távollmaradását. A tanítónőt ekkor felfüggesztették állásától és megindították ellene a fegyelmi eljárást, amelynek lefolytatása után a fegyelmi válaszmány ma állásától megfosztotta.

— Besorozott aradiak. A sorozóbizottság ma folytatta az Aradon lakó idegen illetőségű B) osztályú népfelkelők sorozását. Összesen 253 hadköteles állott elő ma, akik közül Vraciu dr. törzsorvos alkalmasoknak talált 63-at. A besorozottak névsora a következő: Goldstein Mátyás, Gróf Ferenc, Grünstein M. Hermann, Gyuhó János, Hagyak János, Hank Albert dr., Hatházi Károly, Knopf Ferenc, Koszta György, Krausz Simon, Krestyán Pál, Káston György, Lippe Vilmos, Lucsa Miklós, Leopold Andor, Mayer János, Miklósi Emil dr., Mészáros Endre, Niedermayer Ferenc, Pal János, Remeczki Lajos, Sakovits Sándor, Stolez Daniel, Szekeres Pál, Taubor Pál, Tóser Antal, Velicu Emil dr., Vörös László dr., Bodnár István, Busztin Sándor, Csallós András, Damsa Miklós, Dohelan Vazul, Deutsch István, Dobroszláv Miklós, Duabra Péter, Fogarasi Péter, Grünfeld Henrik, Gyüre Sándor, Heitz Béla, Herber Jakab, Imreh Géza, Kötöncz József, Keller István, Markóvi Adám, Mayor László, Mihály Tibor, Mihálycs György, Osh István, Pabdi Pál, Pathyán Pál, Singer Vilmos, Steiner Pál, Szirbik Sándor, Zuorovszki József, Argován Romulusz, Brombasin Rodaja, Báld Zsigmond, Boronkai Lajos, Csépa Péter, Csiky Károly dr., Csák Sándor, Hollós László, Póvay Aladár dr., Kemény Sándor, Kehut József, Molnár Arpad dr., Muha István.

— Adományok a katolikus egyesületek kórházának. A naponként nyílt meg az Aradi Ipar- és Népbank régi helyiségeiben az aradi katolikus egyesületeknek, különösen pedig az Urunk Mária-kongregációjának 25 sebesülthez berendezett Vörös Kereszt kórháza, melynek ügyét a közönség kezdettől fogva a legvalószínűbb érdeklődéssel és szeretettel kövölte fel. Ez a meleg érdeklődés tette lehetővé, hogy a vezetőség a kórházat aránylag nagyon rövid idő alatt minden szükséges felszereléssel átadhatta rendeltetésének. A berendezéshez hozzájárultak: Urbán Iván báró főispán, özv. Andrányi Károlyné, özv. báró Andrányi Károlyné, Bo us Zsigmond báró, báró Bánhidy Antalné, Boros Ferencné, Boros Jusztin, Boros Ivánné, Büch Miklósné, Buja Sándorné, Blum Lipót, Csöke Sándorné, Csugayné, Czocher István, Dr. Csor Gézella, Darányi Jánosné, Diamant N., Eisen Gyuláné, az Atlantic-cég, Gürsch A. berné, Gyulányi Rozsóné, Hady Antal, Hoffmann Antal, Dögl Lászlóné, özv. Jankóffy Zoltánné, özv. Janga Józsefné, Kabdebó Jánosné, Kiss Selly, Karl vízvezetési szerelő, Krémér Józsefné, Kopp Jánosné, özv. Kövér Lajosné, Láng Jánosné, Lamsér Jánosné, Langyel Testvérk, Lócs Rozsóné, Mörvin Mária, özv. Nagy Ferencné, egy Oláh-gyűlési tag, özv. Pangy Lajosné, özv. Probászka Lászlóné, dr. Probászka Lászlóné, özv. Prokocz Venczelné, Prorok Katalinné, Reibshaimer Gyuláné, Reinhardt Fülöp, Schwafer Foltka, Szabóczy Jánosné, özv. Tóth Rozsóné, Tóth Ius, Tóth Frigyesné, Várhelyi Janka, Vajda Istvánné, Volesov Gézáné, Vörös Kereszt vároroda, Zoltay Mátyásné és Zabor Andor. A meleg érdeklődésért s hazafias adományokért a nyilvánosság előtt is hálás szívvel mond köszönetet a kórház vezetősége.

— Halálozás. Bittó Károly Aradvármegye nyugalmazott levelező tanácsosa, ma reggel R. közgyűlési lakásán hirtelen elhunyt. Paris Lajos dr. ügyvéd nagybátyját gróf Zoltai az elhunytban, aki kedves és jó barátja volt a régi Arad társadalmának.

— Hős tüzérelnk. A mostani háboruban rendkívül nagy szerep jut a tüzérelnek, melynek magatartásán ütközetek és a hadjárat egész szakaszainak sorsa dőlhet el. Abból a krónikából, amely kitüntetett hőseink haditetteiről számol be: megállapítható, hogy vitéz tüzérelnk ma is méltók tüzérelnk régi történelmi dicső emlékéhez. Altisztek és köztüzérek vetekednek abban, hogy rejtetlen bator tisztjeikhez hasonlóan harcoljanak. Az ágyukat, a modern haditechnika komplikált eszközeit, optikai irányzékával és rejtett helyből lövés fontos segédeszközével, a megfigyelő telefonnal nagy vigyázattal és buzgalommal szolgálják ki tüzérelnk és a nehéz, fáradságos szolgálatot teljes energiával és hidegvérrel végzik és hihetetlen nyugalommal tartanak ki az ellenség gyilkos tüzeiben is, ha arról van szó, hogy letenni kell gyalogságunk mozdulatait. A hős tüzérelnk közül újabbban az ezüst vitézségi érem első osztályával tüntették ki Hahn József 25. tábori tüzérelnk-beli tűzmestert, aki háromnegyed óráig önállóan vezette egy üteg tüzeit az ellenséges ütegek ellen és Viktoria Emmanuel főtüzmeester a negyvenkettedik tábori tüzérelnkben, aki négy tüzerjével a leggyilkosabb ellenséges gyalogsági és ágyutüzben mentette meg lövegeit. A négy tüzer a másodosztályú vitézségi éremet kapta. A nagyszámú kitüntetett tüzeraltiszti és köztüzér között kitűnnek haditetteikkel: Lengauer Miklós köztüzér a 31. tábori tüzérelnkben. Előretolt állásban egyedül visszamaradva egy ütközetben karabélyával és revolvérével az ellenség kisebb csapatát visszafizte. Petermann Alajos köztüzér a 22. tábori tüzérelnkben egyedül látta el ágyuja kiszolgálását vitézül, elszántan és sikeresen, mialatt az ágyúhoz beosztott legénység munició-pótlást szállított a tűzvonalba. Mindkettőt első osztályú vitézségi éremmel tüntették ki. Másodosztályú vitézségi éremet kapott a 41. tábori tüzérelnkben tízenhárom altiszte és köztüzérje, köztük Smetana Ármán egyéves önkéntes, címzetes káplár, aki heves ellenséges ágyutüzben élete kockáztatásával mentette meg egyik súlyosan sebesült bajtársát, mialatt maga is súlyos sebet kapott. A 25. tábori tüzérelnkben tíz hasonló kitüntetettje közül Goldmann József szakaszvezető azért kapta a vitézségi éremet, mert a gyilkos ellenséges gyalogsági tüzeiben pontos kötelesség teljesítésével és humorával kedvező hatást tett a legénységre. Bittner József egyéves önkéntes pedig mint telefonkezelő még akkor is kitartott helyén, amikor ismétleten eltűntek az ellenséges golyók újból-újra kijavított telefonbuzáit, sőt az egyik srápnell a beszélő apparátust zúzta szét.

— A negyedik moratorium-rendeletnek mindenképpen nagy fontossággal bíró új szabályait könnyen érthető módon ismerteti az a pótlék, amely Mátyás Jenőnek „A moratorium nálunk és a külföldön” c. munkájához megjelent és amelyet a könyv minden vevője díjtalanul megkap. A pótlék külön is megrendelhető 50 fillérért Kerpel Izó könyvkereskedésén, Aradon.

— A főrendiház ülése. Budapestről jelentik: A főrendiház ma délelőtt tízenegy órakor ülést tartott. Az ülésen, amelyet Jósika Samu báró elnök nyitott meg, tárgyalás alá kerültek azok a javaslatok és jelentések, amelyek a múlt héten voltak szövevényen a képviselőház előtt. A főrendiház ülésén megjelentek a miniszterek közül: Tisza István gróf, Balogh János, Jankovich Béla és Hazai Samu, aki tábornoki egyenruhában volt. Ott voltak még Osernoch János here gprimás, Szmeccsányi Lajos egri érsek, Balázs Lajos rozsnyói püspök. Jósika Samu báró elnök az ülés megnyitása után megemlékezett Belgrád elestéről s katonáink hősiességéről. A kivándorlási tárgyalásos tagjainak megválasztása után tárgyalás alá vették a képviselőházból átküldött törvényjavaslatokat.

— A Darányi utcai tartalék kórház vezetősége köszönetet mond a következő adakozóknak: Halmai Andorné, Trutis Péterné, Valtér Lajosné, Lucia Sinkai, Komjáthy Rózsinak, továbbá Mittner Józsefné urnő kérésére háromszor küldtek uzsonnát a következők: Orlutay Antalné, Baumann Lajosné, Blaskovitsné, Mautner Márkusné (Séga) és Csobán Demeterné (Séga.)

— A Kőlcsey-Egyesület harmadik zsúrja vasárnap óriási sikerrel folyt le. Wagner József dr. tanár, akinek senei tárgyu munkáit az Aradi Közlöny olvasóközönsége szeretettel ismeri, pompás rendezéssel és sok ötlettel állította össze a zenés zsúr programját olyan zeneszámokból, amelyek német vonatkozásúak, Németországot dicsőítik. Lelkes hatása volt a német nemzeti daloknak és Vilmos császár kompozíciójának, amelyeket a tilharmonikusok a katonazenekarral együtt adtak elő és tetszetek a többi számok is. A kulturpalota termét zsúfolásig megtöltötte közönség nem fukarkodott elismerésével.

— A katonák meleg ruháira adakoztak: Szilágyi Magdi 2 korona, Resitárits Lajosné (Nagyiratos) 10 korona, Kockás Istvánné 1 korona, Löwinger Miksáné 6 korona és tőpés, Schill Józsefné 10 hősapka, 4 pár érmelegítő, Aszód Jánosné (Nagyiratos) 10 korona, Vargassay Ilona 4 hősapka, 6 pár érmelegítő, Gottlieb Irénke (Sopron) tőpés, öz. Czövek Jánosné 1 korona és vászondarabok, Wolff Arminné 3 pár érmelegítő, 3 hősapka, 3 ing, 1 pár keztyű, Jakabffy szabó hősapkára szövetelek, Hirsch Jakab szabó hősapkára szövetelek, Kneffel Lajosné 1 kiló tőpés, 1 ing, Spitz Ida 1 szőrme, Molnár Sándorné 1 korona, Kövér Márton 25 korona, Szilbereisz Irma (Talpas) 8 hősapka, Kintzig Jánosné 10 pár érmelegítő, öz. Reicher Ferencné 40 korona, öz. Nemes Aladárné koszoru megváltás címén 20 korona, Komlóssy Odón 1 téli kabát. Köszönet a nemeseleki adakozóknak. Igen kérem a város jólelkű közönségét: ne vonja meg segítségét ezután sem szegény hadakozó véreinktől Pénzbeli, meleg ruha adományok köszönettel vesznek és kérem hozzám juttatni. Dr. Múlek Lajosné.

— Köszönetnyilvánítás. Strasser Ida, Kovács Sománé, Patakne és Sáfaryné, Braun Mária, Geller I. né, Fleischerné, dr. Mandl Vilmosné, Hirschler Karola, Bársony Andorne voltak az ivések a Lyceumi-kórház részére uszonák küldeni, amiért a kórház vezetője ez utonmoná köszönetet.

Az Oltáregyesület vezetőségéhez a harcainduló katonák részére részint készpénzben, részint meleg ruhaneműekben újabb a következő adományok érkeztek: Csermák Agostonné adott 40 hősapkát, Gürsch Albertné 18 pár harisnyát, Jakabffy Zoltánné 20 karfelkötő kendőt és 4 pár érmelegítőt, Kohányi Róbertné 2 hősapkát, 2 pár érmelegítőt és 10 koronát, N. N. 2 pár érmelegítőt és 2 koronát. A szíves adományokért hálás köszönetét nyilvánítja az Oltáregyesület elnöksége.

— Pótvásár Máriaradnán. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Máriaradna községben az október hó 16-ára esett, de hatósági intézkedés következtében eimaradt országos állat- és kirakóvásár helyett folyó évi december hó 9-én pótvásár tartassék.

— Kérelem! A „Hadsereg” szerkesztősége Arad, Ferenc-tér 6. ezután kéri a közönséget, hogy a haretórról érkező leveleket, levelező lapokat, naplókat néhány napra a szerkesztőség rendelkezésére bocsájtani szíveskedjék. Elcselt és megsebesült tisztek arcképeinek beküldését is kéri, a közlés díjtalan, az arcképeket 8 napon belül sértetlen állapotban mindenki visszakapja. Érdekes levelek és naplók beküldői a „Hadsereg” tiszteletpályájára reflektálhatnak. 5729

— Felhívás. Aradi takaré- és segélyegylet, mint szövetkezet Petőfi utca 1. szám alatt 1915. évben a 34. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsbetétre havi 50 fillert fizet, hat év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő hásonban részesül. — Az egylet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Beiratkozni lehet délelőtt 9—11-ig, délután 3—5-ig. Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövetkezet. (Petőfi-utca 1.) Az egylet galóság. 5751

— Vasgyűrűket legizlésebben bérel aranyból 4 koronáért, ezüstből 2 koronáért Waldmann ékszerműves Szabadság-tér 15. 5687

— Katonacsomagoknak való üres dobozok Kerpencé.

— Karácsonyi és újévi ajándékokban alkalmi vásárlás nyitott meg Fischer Mór üveg- és porcellán üzletében Andrassy-tér 25. (Telefon 568.), ahol a legizlésebb réz- és bronz díszműtárgyak és gyönyörű virágkülönlegességek óriási választékban vannak. Képektervezések legizlésebben készíttetnek. Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. 5769

— Megkezdődött a hadi csomagforgalom! Valódi teveször mellény, svätter, nadrág, takaró, hősapka, térd-, ér- és hasmelegítő, Dr. Jäger tanár-féle és selyem alsóruhák, háló és háti zsákok nagy választékban és legolcsóbban beszerezhetők „Chic” uri divatüzletben Arad, Andrassy-tér 15. sz., „Pannonia” szállodával szemben. 1321

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által december hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 27. A polgármester előterjesztése a hatósági szervezet módosítása tárgyában. 28. Dr. Jegesi Károly tiszti főügyész kérvénye a budapesti automobil közlekedési részvénytársaság felügyelő-bizottsági tagságának elfogadása tárgyában. 29. A polgármester előterjesztése a Simándi ut egy részének továbbra is állami kezelésben leendő meghagyása tárgyában. 30. A polgármester betérjeszti az 1909—1910. évi utadó zárszámadást jóváhagyás céljából. 31. A tanács betérjeszti Rimanóczy Zsigmond és Köteles János nyugdíjaztatása ügyét. 32. A tanács előterjesztése Eisele Ferenc, Hajdu János, Virág Lajos, Tellingner Menyhért, Juhász István, Molnár Mihály, Ocsai István, Balcsó Antal, Weszeli István, Pavkó Mihály, Sarlot Domokos, Isekköz Márton, Salágyi György, Goldman László, Varga István és Hajdu István nyugdíjaztatására vonatkozó közgyűlési határozatoknak az új nyugdíj szabályzat folytán szükségessé vált módosítása tárgyában. 33. Dr. Múlek Lajos törvényhatósági bizottsági tag indítványa, hogy felirat intéstessék gróf Tieza István kormányelnök-höz aszírnt, miszerint hasson oda, hogy az osztrák sajtó ne csak az osztrák katonák vitézségét hirdesse, hanem egyidejűleg ismerje el a magyar nemset fiainak vitézségét, bátorságát és harcatermettségét is. 34. Faragó Rezső törvényhatósági tag indítványa Wieser Aladár fősámvévo-helyettes holttetemének hasaszállítása iránt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Rezső. A lengyel légió közlebbi címét nem tudjuk, csak annyit, hogy a Városligeti fasorban van az újone légionáriusok ideiglenes kaszárnyája. Leghelyesebb különben, ha letesz arról a gondolatról, hogy beálljon a légióba. A hazának nemcsak harcosokra van szüksége, hanem arra is, hogy a fiatal nemzedék, amelyért katonáink harcolnak, szorgalmasan készüljön, tanuljon a jövő békés munkájára.

Pankofai. A moratóriumos rendelet szerint augusztus elsején 2000 koronát meghaladó botótból havonként kétszáz koronát köteles kiadni a pénzintézet, azonban összesen csak a betét tiz százaléka erejéig. Miután ön ideig már 700, vagy 800 koronát fölvevett (leheléből nem tűnik föl tisztán az összeg), a pénzintézet már csak annyit köteles kiadni önnek, amennyi a betét tiz százalékát — ez esetben 850 koronát — eléri. Ezen sajnos, nincs módjában változtatni. A betét természetesen nem vevett el és a moratórium leteltével ismét rendelkezésére áll önnek. — A másik panasz ügyében a kisdohivalat intézkedik.

S. Gy. Ha Békéscsabára szól a behívója, akkor alig lehetséges azt elérnie, hogy Aradon képezzék ki. Egyáltalán kérdéces még, hogy Aradon lesz-e népfelkelő kiképzés és ha igen, akkor is megtörténhet, hogy Aradra épen máshevé illeltes népfelkelőket hoznak és az Aradról behívottakat más városokba osztják s.ét.

Mosolygó halottak.

— Emlékezések Bittó Károlyról. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 7.

Elmult az ideje a jókedvnek, a tréfának. Mintha menekülének is belőle azok, a kik csak a régi, humort termő időben érezték jól magukat. A törökpipás Dániel László után elköltözött a nait Bittó Károly. A vármegye volt főkaszórosa nait a régi főarchivárius. Maradt-e még valami az öreg vidám vármegyéből.

A régi, tréfás idő kétféle emberekből állt. A kik a tréfát csinálták és a kikkel csináltak Bittó Károly az utóbbiak körül való volt. De min tája volt az ilyeneknek. Galambszelid, készség el „ugró” haragot nem ismerő bátya, a ki vagy megmaradt végig e hitben, a mellyel felültették, vagy pedig maga is nevetett a tréfa sikere. Soha se vette tragikusan, a mint hogy sohas tettek azért vele, hogy csufot üzenek belőle. Az ő gyermekded lelke a legkönnyebben szor fel a tréfák merész állításait, abszurdumait, a ki tehette, hát oda öntötte azokat.

Kötetre monno a gyűjteménye a tréfáknak, a melyeket vele csináltak. Különösen Verzar S. rolta asztalánál, a hol egy időben a vármegye garzonjai és özvegyei ebédkosztra jártak, volt sűrű alkalmá az ilyeneknek.

— Tudja-e Károly bácsi, miért minosen nyáron jég?

— Mert nyár van, Nagyszerű.

— Dehogy. A jégbe télon bizonyos szor veszi be magát, a mely addig örli a jeget, mag or olvad. De most már egy német professzor felalalta a szörumát ennek a szunak a ha ezt használják, a jég nyáron is megmarad.

— No az derék lesz, — mondotta Bittó Károly.

Bittó Károly, aki fénykorát abban az időben élte, amikor az aradi urkocsis egylet titkára volt, sokat vadászgatott. Akármilyen szenvedélyes vadász is volt: nyulat sohasem tudott leteríteni. Eből az ismert halszerencséséből fényes tréfa születte. A jóbarátok rendszeren a főispán, alispán novével éltek vissza tréfáikban. Ekkor is hatalmas rendelet érkezett a népszere Károly bácsihoz Szathmáry Gyula alispán aláírásával, pecsétjével.

— Ezennel felhivom főlevéltáros urat — írta az alispán — hogy nyolc nap alatt tegyen jelentést hozzám a nyulak vándorlásáról Aradmegyében 1842 töl 1756-ig és mutassa ki részletesen hány nyul és milyen irányban és miért vándorolt a fentjelzett időkbén.

Bittó Károly beletemetkezett a levéltár akta csomóiba, fürkésztett, kutatótt, de csak nem akadt olyan aktákra, amelyek a nyulvándorlásról tájékoztatták volna. Épen fülüg ült a munkában, amikor beköszöntött hozzá Szathmáry alispán.

— Van sok restanciád? — tudakolta az alispán.

— Hogyne volna — dohogott Károly bácsi — amikor ilyen rendeletekkel gyötörsz.

— Milyen rendeletekkel?

— Hát ez a nyulvándorlás — pattogott a főlevéltáros.

— Nyoma sincs itt sehol a nyulak vándorlásának, már negyedik napja keresem össze a pincét . . .

Az alispán, a kinak sejtéme sem volt a „rendeletéről”, kezdte érteni, hogy valami imposztor megint tréfát csinált, de azért nagy komolysággal tudakozódott tovább.

— Tudod mit? — szólótt végül. — Ha nem találod itt a nyulvándorlás adatait, majd megkérdezzük a nyulaktól.

— Van még olyan öreg nyul, a melyik élt a vándorlás idején? — tudakolta nagy komolyan Bittó Károly.

— Te miattad Károlykám bizony könnyen lehet, mert te még egyet sem lőttél — nevelt az alispán.

A nyulakkal volt kapcsolatban a két gerincű nyúl története is. Verzár Lotti ebédlőjében, ahol Dálnoki Nagy Lajos, Szokolozay Lajos és a megye, a város vezetői közül sokan megfordultak, elhitette valaki a főlevéltárossal, hogy Solymossy báró vadaskertjében olyan nyulakat tenyészt, a melyeknek két gerincűk van.

— Nő már azt látni szeretném — tamáskodott Károly bácsi.

Összeálltak a jóbarátok és addig mesterkedtek, a míg két soványabb lenyuzott nyulat belevarrtak egy jókora nyulbőrbe és becsémpészték Lottika konyhájába. Aznap délután megindult a tréfa.

— Itt van ám a kétgerincű nyúl — mondták Bittó Károlynak — most kapta Lottika Solymossy bárótól. Talán még láthatod, most fejtik bőrét a konyhában.

Bittó Károly kisietett és feszült figyelemmel leste a szakácsnő munkáját. Az éles kés alatt gyorsan felelt föl a bőr és egyszerre csak előkerült a csodák csodája: a két gerincű nyúl, a melynek kétségében azontúl nem mert kételkedni Károly bácsi, hiszen a saját szemével látta!

Elhitették vele, hogy a nyulakat a csuccokkal lehet keresztezni, hogy a kaviárt el lehet ültetni, a miáltal az Alföld szikes részét kitűnően lehet hasznosítani, hogy a vármegye kertjében levő rózsákon a nimphomaniát konstataálták, — és így tovább. Mind „bevette.” Végül is csak az ilyen dolgok iránt volt fogékony s a valószínű dolgokat nem hitte el. Egy új közigazgatási gyakoronok a drótnélküli táviratozást újságolta neki, a mire azt mondta:

— Ősém-uram, én értem a tréfát, de az ilyen fiatal uraktól még se szép, hogy a legszemtelenebb módon akarnak a falhoz állítani!...

Az asztal lassanként szétoszlott és Bittó Károly mind kevesebb embernek adott módot a jókedvre. A tavasszal Abbáziában volt. Kifogyhatatlanul tudta nézni a tengert meg a nőket. Azokban öregkorra is, nagy gyönyörűsége telt. Hazajött, betegeskedett. Ma azután elment, a tulvilági vármegyékbe, a hol több lehet a jókedv, mint ideleln a földör

Uj könyvek.

* A Világháború képes krónikájának most jelent meg a kilencedik füzeté mely a kraszniki győzelmet tárgyalja színes, eleven előadásban, művészi illusztrációkkal. Több érdekes fejezetet kívül Dankl Viktornak a kraszniki diadalmas vezérnek életrajza s a monitorok szakszerű ismertetése egészíti ki a füzet tartalmát. — A színes műmellékleten kívül mintegy harminc aktuális és az eseményeket magyarázó harctéri képet közöl a füzet. Ingyen mellékletképen pedig ehhez a füzethez is hozzá van csatolva Jókai: A jövő század regénye című művének egy iva — Egy füzet ára 24 fillér. Előfizetés Negyedévre 3 korona. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII. Ullői-ut 15.

* A Nyugat szépirodalmi folyóirat december hó 1-i 23-ik száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Ady Endre: A föld fölébresztése. A halottak élné. A nagy hid. Akkor sincsen vége (Versek.) Szabó Dezső: A bujdosó királyfi (Mese.) Harry Russel-Dorsan harctéri levelei. Moly Tamás: A hadnagy ur hási halált halt (Elbeszélés.) Tábori Posta és Figyelő rovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest X., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: Egy évre 24 K. Félévre 12 K. Egyes szám ára 1 K. 20 fillér.

* A Világ minden katonája. Kit ve érdekelne, hogy Európában és a többi távoli világ-részekben is hogyan vannak felszerelve a katonák, milyen az öltözködés és a fegyverzetük. Sikert a Világháború 1914. számára ugyszólván az egész világ katonaságáról képeket szerezni és jelen füzetünkben megkezdjük sorozatosan e

képek közlését a melyek ma mindenkit érdekelnek amidőn fiaink mérlik össze fegyvereiket az idegen katonákkal. A folytatásosan megjelenő mű, mely füzetenként csak 30 fillér, megrendelhető: Röttig Gusztáv és Fia cégnél, Sopron.

* A „Csataképek” című havonként háromszor megjelenő folyóirat rendkívül érdekes formában foglalkozik a háború összes eseményeivel. A Csataképek minden számához egy-egy háborút viselő állam nagy térképét mellékel. A most megjelent negyedik szám melléklete Oroszország háborús térképe. A Csataképek egyes számának ára 24 fillér. Előfizetési ára 1/4 évre 180 korona 1/2 évre 3.80 kor. A most belépő előfizetők az eddig megjelent számokat díjtalanul kapják. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, V. Szemere-u 19 sz.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1914. évi december 8-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A kis király.

Operetta.

Este 1/8 órakor rendes helyárrakkal:

A) Bérlet.

A. Bérlet.

N a n i

(A magyar baka és a német leány.)

Énekes népszimű.

Kezdete este 1/8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre

NYILTTER.*

MUSCHONG-BUZIÁSPURDÓ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz.

Vese- és hólyaghajóknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult. — Orvosiilag ajánlva. 5665

Főraktár:

őzv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Meghalt a gólya.

?

5747

Ásványoknál
S mindent
egyszerűsége
kipróbált óvintézkedés.
Mattoni féle
Giesshübler
Ásványvíz

* Az ezen rovat alatt közöltékről nem vállalunk felelősséget.

Női felöltő

ujdonságok

és

szőrmeárak

nagy választékban
már megérkeztek

György Menyhé

és Társa

áruházában

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

Szabott árak! Telefon 855

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

ELLÁTÁS.

II. polgárista fiát

jobb családhoz teljes ellátásra adnám Ajánlat ármegejelöléssel „Polgárista” jelíggel a kiadóhivatalba. 5784

ALKALMAZÁST KERES.

Egy jobb házból való leány szerény feltételek mellett, egy-két gyermek mellé, ur családba ajánlkozik. Varrni is tud. Címe a kiadóhivatalban. 5789

Házaknál mosást

elvállal öv. Szabó Sándorné, Orczy-u. 16. ajtó 7. 5780

Mérlegképes könyvelő,

hadmentes, nőtlen, állandó alkalmazást keres. Cím H. J., Varjasey József-utca 15. 5798

Egy jobb iparos,

vas szakmából, megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5768

Középkorú

intelligens nő, 15 éves bizonyítványokkal, magános urhoz háztartónőnek ajánlkozik. Fizetésre nem relettál, inkább jó bánásmódra. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 5764

ALKALMAZÁST NYER.

2 nagyobb gyermek

mellé, lehetőleg nőmetül beszéző, bonne délutánra keresetik. — Batthyány-utca 32., földszint. 5788

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás.

Egy négyszobás I. emeleti lakás, elköltözés miatt, szonnal kiadó havi 50 koronáért Weitzer János-utca 12. szám. Tudakozódhatni a szembenlévő Stolcs Vince ékszerésznél. 5785

Diskrét bejárásu

utcai burorított szoba, villanyvilágítással, december 15-re kiadó. Kápolna-utca 2. 5774

Belvárosihoz

közeli 50. Ház-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, szonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5784

INGATLAN.

Eladó magánház,

melyre emelet, az egész épület alá pince húzható. Cím a kiadóhivatalban. 5569

ÜZLETEK.

Jómenetelő

Italmérés kerestetik. Körös-ölgyi Pálínkaraktár, Lloyd-palota. 5788

Egy szép üzlethelyiség

a buzaplaccon, szonnal kiadó. Bővebbet Barza Testvéreknél, Boros Beni-tér 4. 5771

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Dajos Karósnői album

60 szonett szonora k. b. 94. — ker. értékben 4. — kőnyvet kapható Aradon Minerva-könyvkereskedésben Dobó utca 1. sz. 1151

Veszek

uraktól levelet férfi ruhát, téli kabátot, városi és utazó burdát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bicolor Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 4899

500 pár

egész finom box és chowró fűzős és gombos magas női cipő páronként 9, 10, 11 és 12 korona. Cipő Tőzadó Arad, Apollo mosi mellett. 5161

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádogos és vízvezeték munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kaminczy-utca sarkán 2991

Arad Particocca finom K. 19.
Arad Caylan legfinomabb „ 20.
Arad Aranyáva „ 21.—
Arad Goba imperial „ 22.—

Szavatolok nemes fajokért. Netto 5 grammos zacskókban vám és portómentesen házhöz szállítva. Szétküldi 5699

OCSIS LŐR NC

Triestli kávé exportház.

Posta - Lidák

stábélyszedő, előírásos, tábori postacsomagok és litésához szükséges anyagok (vagy nagyobb eladásra mint szegszetlen ládarészek) nagy mennyiségben, különböző nagyságban szonnal szállításra kaphatók: Pollak Sándor göztégia-vásár iródájában Aradon, Nádor-utca 14. Telefon 938. 5790

Hirdelmény.

A nagyméltóságú m. kir. földmivélségi miniszternek tudomására jutott, hogy az ország területén különösen pedig egyes oly vármegyékben és városokban, hol a loányag katonai célokra megfelelőbb, a most folyó háboru alkalmából lökereskedők és lóalkusok fenyegető mérvben vásárolják össze a lovakat oly célból, hogy azokat jóval magasabb áron katonai pótlóvázó bizottságnak vagy a külföld részéről lóvásárlással megbízott katonai kiküldötteknek tovább adják. Minthogy a lótulajdonosokra nézve az ily jellegű vásárlás szerfelett veszedelmes, e mellett az ország lötenyészési érdekelt is súlyosan érinti.

Utarította a város közönségét, hogy az említett minőségű lóvásárlásokat saját hatáskörében megakadályozza.

A midőn a város közönségét a további kellemetlenégek kikerülése végett arról értesítjük, egyúttal közöljük, hogy a m. kir. földmivélségi miniszter rendeleté folytán intézkedés tétetett aziránt is, hogy nagyobb mérvű lóvásárlás csakis oly egyének által lesz eszközölhető, akik az illetékes katonai hatóság vagy loavató bizottság által kiállított vásárlási engedélyt felmutatni képesek.

Felhívjuk a lötenyészőket, hogy közvetítőkkel loeladás céljából szóba ne álljanak, hanem keressék akár a katonai hatóságokkal, akár a külföld megbízottakkal a közvetlen érintkezést.

Végül értesítjük a város közönségét, miszerint intézkedés történt az iránt, hogy a külföld részére eszközözendő lóvásárlásokból a kancák kizárassanak.

Arad, 1914. november hó 28.

A városi tanács.

Egy alkalmi véseli hárcán sikerült nagyobb mennyiségű I. r. tűzifát celen magvásárolnom. Ennek következtében azon helyeken, ahol a helyeken vagyok, hogy

apritott

tűzifát

rendkívül jutányos áron árusíthatok.

— Kívánatra házhöz is szállítom. —

Tisztelettel

Viág Kálmán

Arad, Erzsébet királyné-körut 59

Telefon 65. sz.

Védekezés

a kolera ellen!

Hathatós bacillusölő és desinfiáló szer: Iszallók, szemétdombok és egyéb félreessé helyek részére. — Ara: 1 kgm 60 fillér.

Kapható:

Wajdits György

„TURUL”

gyógyszertárában
Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

A szépségápolás titka a használandó szépítő szer helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőese Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatásu készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona

Szines areporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testzín, sárga, barna Színházi vagy estevilágításnál osodás hatásu.

Kapható:

1845

Rozsnyay Máttyás gyógyszertárában Arad, Szabadság-tér.